

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти

М. М. Бриль

«03» вересня 2020 р.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

**СЛУХОВИЙ АНАЛІЗ
НА УРОКАХ МУЗИЧНОЇ ГРАМОТИ
ТА ПРАКТИЧНОГО МУЗИКУВАННЯ,
СОЛЬФЕДЖІО В МИСТЕЦЬКИХ
ШКОЛАХ**

ХРЕСТОМАТІЯ
для початкової мистецької освіти

Київ – 2020

Укладачі:

М. В. Кочарян

викладач дитячої музичної школи №1 ім. Л. Бетховена м. Харкова, спеціаліст вищої категорії

Ж. В. Борисевич

методист Дергачівського обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів, викладач Дергачівської дитячої музичної школи, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Рецензенти:

Р. В. Колодій

голова циклової комісії музично-теоретичних дисциплін, музичної літератури та фольклору Івано-Франківського музичного училища ім. Д. Січинського, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Ю. Л. Якимчик

голова предметно-циклової комісії «Теорії музики» Житомирського музичного фахового коледжу ім. В. С. Косенка, спеціаліст першої категорії

Відповідальна
за випуск

А. Г. Полещук

Рекомендовано

на засіданні педагогічної ради

КПСМНЗ «Дитяча музична школа №1
ім. Л. Бетховена» м. Харків

(протокол № 05 від 25 травня 2020 р.)

на засіданні педагогічної ради

КПСМНЗ «Дергачівська дитяча музична школа»
(протокол № 06 від 26 травня 2020 р.)

© Кочарян М. В., Борисевич Ж. В., 2020 р.

© Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти, 2020 р.

Зміст

Передмова.....	5
I. Метр. Музичні розміри (прості, складні, мішані, змінні). Музичні жанри. Елементи музичної мови.	8
II. Ритм. Ритмічні групи	26
III. Пунктирний ритм	35
IV. Синкопи.....	48
V. Тріолі	57
VI. Ритмічна група	63
VII. Заліговані ноти.....	67
VIII. Остинато.....	76
IX. Види мажору.....	78
X. Види мінору.....	84
XI. Змінний лад.....	91
XII. Інтервали. Прості, складені, діатонічні інтервали. Тритони. Характерні інтервали.....	94
XIII. Види голосоведіння: паралельний, непрямий, протилежний рух голосів. «Золотий хід валторн». Органний пункт.....	135
XIV. Головні тризвуки лада та їхні обернення. Гармонічні звороти з прохідними та допоміжними акордами. Зменшений тризвук. Збільшений тризвук.....	145
XV. Домінантсептакорд, домінантовий нонакорд. Перерваний зворот. Обернення домінантсептакорду.....	167
XVI. Акорди побічних ступенів.....	187
XVII. Увідні септакорди. Септакорд II ступеню.....	192
XVIII. Альтерація. Хроматизм. Допоміжні та прохідні хроматизми...	200
XIX. Модуляції та відхилення	209

XX. Секвенції. «Золота секвенція».....	218
XXI. Пентатоніка. Лади народної музики. Лади української народної музики. Рідкісні лади.....	225
XXII. Період. Види періодів. Каденція. Автентичний, плагальний, повний каданси. Кадансовий квартсекстакорд.	233
Література	246
Аудіододаток до хрестоматії. Перелік музичних творів на CD	251

Передмова

Основна ціль навчання – виховання гармонічної особистості.

Слуховий аналіз – важлива форма роботи в циклі музично-теоретичних дисциплін, що поєднує емоційне сприйняття з логічним аналізом і усвідомленням, відтворенням у співі, грі на інструменті, нотних записах, посилює міжпредметні зв'язки і спрямована на розвиток усіх компонентів музичного слуху, почуття ритму, музичної пам'яті, творчого натхнення. Ця форма роботи є інтегруючою ланкою, що поєднує роботу в класі музично-теоретичних дисциплін з роботою з фаху, в класі ансамблю, хору, оркестру.

Робота над слуховим аналізом сприяє розвитку мелодичного та гармонічного слуху, усвідомленню творів класичної та сучасної музики різних жанрів, стилів, напрямків.

Завдяки роботі над слуховим аналізом учні більш свідомо сприймають елементи музичної мови, засвоюють навички аналізу незнайомих творів і застосовують їх у виконавській діяльності. Таким чином в учнів виховується музичний смак, сприйняття музичної культури за формулою: «Знаю – вмю – розумію – люблю».

Теоретичний матеріал бажано супроводжувати ілюстрацією музичних фрагментів на всіх етапах навчання, акцентуючи увагу на творах, які виконуються учнями в класі з фаху. Дуже важливою є систематична робота учнів з нотним текстом.

Слуховий аналіз сприяє:

- вмінню визначити структуру творів (кількість фраз, повтор, варіювання, контраст);
- розумінню драматургії мелодії, визначенню на слух та у нотному тексті способів тематичного розвитку (повтор, секвентний розвиток, варіювання);
- розумінню ладової функції акордів;
- визначенню на слух інтервалів і акордів, їх образної асоціації;
- розвитку музично-слухового уявлення, творчого музикування;

- збагаченню емоційно-естетичного досвіду,
- формуванню здатності слухання, сприймання, відтворення музичних творів, які визначені програмою музично-виконавської компетентності.

Аналіз музичних творів слід проводити у двох напрямках:

- цілісний аналіз музичних фрагментів: епоха, в якій жив і працював композитор; форма твору; засоби музичної виразності; жанр;
- аналіз елементів музичної мови: період, кількість фраз, ритмічні особливості, мелодичний рисунок, кульмінація, аналіз інтервалів і акордів, характер фактури, каданс.

При цьому важливо для учнів знайти аналогічні мелодичні та гармонічні звороти в творах, які виконуються в класі з фаху, їх роль для розкриття характеру творів.

Матеріал посібника складений на базі програми матеріалу з курсу предметів «Музична грамота та практичне музикування», «Сольфеджіо» та ілюстрований фрагментами творів різних жанрів інструментальної, вокальної, хорової музики з використанням мініатюр з педагогічного репертуару учнів, фрагментів творів з курсу музичної літератури.

Значна увага приділяється творам класичної, романтичної, сучасної музики, вітчизняного фольклору. У кожному розділі посібника представлені фрагменти творів українських композиторів, жанри української народної музики. Музичні примірники можна використовувати в таких формах роботи, як:

- написання диктанту, читання з листа, транспонування,
- спів ансамблем,
- створення 2-го голосу або підголоску до мелодії,
- створення ритмічного *ostinato*,
- підбір акомпанементу з різною фактурою,
- здійснення жанрової імпровізації,
- створення акомпанементу до різних танцювальних жанрів,

- створення кадансу до запропонованого речення,
- імпровізація на ритмічний рисунок того чи іншого фрагменту,
- заповнення відсутніх елементів у фрагментах із зазначенням ритмічних особливостей, використанням даних інтервалів та акордів,
- виконання розмальовок, малюнків або аплікацій,
- презентацій.

Всі музичні приклади згруповані за тематичними розділами. Кожний розділ може бути доповнений примірниками з інших розмірів. У розділі «Метр. Музичні розміри. Музичні жанри. Елементи музичної мови» акцентується увага учнів на різні музичні жанри і засоби музичної виразності.

В розділі «Інтервали» широко представлена програмна музика, що дає можливість учням використовувати різні творчі форми роботи.

Після розділів «Інтервали» та «Акорди» для закріплення матеріалу пропонуються послідовності інтервалів та акордів в ладу. Учні можуть записувати їх на слух, співати мелодично і гармонічно, грати на інструменті.

Окремі нескладні за фактурою фрагменти або мініатюри учні можуть самостійно виконувати в якості ілюстраторів; декілька прикладів подано з текстом, що допоможе учням повніше зрозуміти музичну мову, зміст творів.

Матеріал посібника спрямований на більш активне сприйняття аналізу музичних творів як на музично-теоретичних дисциплінах, так і в класі з фаху та інших дисциплін.

До хрестоматії включено аудіододаток, що дозволяє прослухати деякі твори, фрагменти яких наведені у посібнику. Ці приклади зазначені позначкою*.

I. Метр. Музичні розміри: прості, складні, мішані, змінні.
Музичні жанри. Елементи музичної мови

Прості музичні розміри

1.

Гопак в обробці С. Чапкія

Allegretto

Musical score for 'Gopak' in 2/4 time, marked Allegretto. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a forte (f) dynamic. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. The key signature has one sharp (F#).

2.

Ю. Щуровський. Козачок

Allegretto

Musical score for 'Kozachok' in 2/4 time, marked Allegretto. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a mezzo-forte (mf) dynamic. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. The key signature has one sharp (F#).

3.

М. Глінка. «Дитяча полька»

Tempo di polka

Musical score for 'Dityacha Polka' in 3/4 time, marked Tempo di polka. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a mezzo-forte (mf) dynamic. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. The key signature has two flats (Bb, Eb).

4.

Р. Шуман. «Дід Мороз»
з «Альбому для юнацтва»

Allegro

Musical score for 'Ded Moroz' by Robert Schumann. The score is in 2/4 time and marked 'Allegro'. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a forte (*f*) dynamic. The music features a rhythmic pattern of eighth notes in the left hand and quarter notes in the right hand, with some chords in the right hand.

5.

Російська народна пісня «Як по лугу»

Allegretto

Musical score for the Russian folk song 'Jak po lugu'. The score is in 2/8 time and marked 'Allegretto'. It features a vocal line with lyrics in Ukrainian: 'Как по лу - гу, по лу - жоч - ку, как по лу - гу, по лу - жоч - ку, по кру - то - му.' The melody is simple and rhythmic, with a repeat sign in the second line.

6.

Ж. Ф. Рамо. «Тамбурин»*

Vivace

Musical score for 'Tambourin' by Jean-Philippe Rameau. The score is in 2/2 time and marked 'Vivace'. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a piano (*pp*) dynamic. The music features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and quarter notes in the left hand, with some chords in the left hand. The second system includes a crescendo (*cresc.*) marking and a fermata over the final chord.

7.

Г. Ф. Телеман. Гавот

Allegretto

Musical score for Gavotte by G.F. Teleman. The score is in common time (C) and features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The tempo is marked Allegretto and the dynamics are marked *mf*. The piece consists of two systems of music, each with a treble and bass staff.

8.

Українська народна пісня «Чорнії брови»
в обробці Ф. Надененка

Moderato

Musical score for the Ukrainian folk song «Чорнії брови» (Black Brows) by F. Nadenenko. The score is in 3/4 time and features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The tempo is marked Moderato and the dynamics are marked *p*. The piece consists of two systems of music, each with a treble and bass staff.

9.

А. Лядов. Колискова

Moderato

Musical score for Lullaby by A. Lyadov. The score is in 3/4 time and features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The tempo is marked Moderato and the dynamics are marked *p*. The piece consists of two systems of music, each with a treble and bass staff.

10.

Й. Гайдн. Менует
з «12 менуетів» для клавесину або фортепіано

Tempo di minuetto

The musical score for J. Haydn's Minuet is in 3/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It begins with a forte (*f*) dynamic. The first system shows the right hand playing a melodic line and the left hand playing a steady eighth-note accompaniment. The second system features a trill (*tr*) in the right hand and a sustained chord in the left hand. The piece concludes with a repeat sign.

11.

Д. Шостакович. «Ліричний вальс»
з циклу «Танці ляльок», № 1

Moderato

The musical score for D. Shostakovich's 'Lyrical Waltz' is in 3/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It starts with a piano (*p*) dynamic. The right hand plays a waltz-like melody, while the left hand provides a harmonic accompaniment of chords. The score includes a 'Ped.' (pedal) marking with an asterisk under the left hand accompaniment in both systems.

12.

Ф. Шопен. Полонез ля мажор*

Allegro con brio

The musical score for F. Chopin's Polonaise is in 3/4 time with a key signature of two sharps (D major). It begins with a forte (*f*) dynamic. The right hand features a complex, rhythmic melody, and the left hand plays a steady eighth-note accompaniment. The score includes a 'Ped.' (pedal) marking with an asterisk under the left hand accompaniment. There are also triplets (*3*) in the left hand.

13.

Г. Венявський. Куяв'як ля мінор, мазурка № 2*

Capriccioso

ff

14.

А. Лядов. Сарабанда

Adagio

tr

15.

Г. Пахульський. «В мріях»

Moderato

p *mp*

più f *pp*

16.

Л. Ревуцький. Колискова

Andante

p

17.

Українська народна пісня «Женчикок-бренчикок»
в обробці М. Леонтовича

Con moto

Жен-чи-чок- брен- чи-чок ви- лі - та-є, ви-со-ко ні - жинь-ку пі-дій - ма - є .

mf

The score is in 3/8 time, B-flat major. The upper staff features a piano accompaniment with chords and moving lines, while the lower staff contains the vocal melody. Dynamics include *mf* and hairpins.

18.

Л. ван Бетховен. «До Елізи»*

Poco moto

pp

Ред. * Ред. * Ред. *

Ред. * Ред. *

The score is in 3/8 time, C major. It features a piano accompaniment with a characteristic triplet pattern in the right hand and a bass line in the left hand. Dynamics include *pp* and hairpins. There are editorial markings 'Ред.' and asterisks.

19.

Українська народна пісня «Вийди, вийди, Іванку»

Allegro

Вий-ди, вий - ди, І - ван - ку, за-спі-вай нам вес - нян - ку!

Зи-му-ва - ли, не спі-ва - ли - вес-ни до - жи - да - ли.

The score is in 3/8 time, B-flat major. It consists of two staves of vocal melody. The first staff has lyrics: 'Вий-ди, вий - ди, І - ван - ку, за-спі-вай нам вес - нян - ку!'. The second staff has lyrics: 'Зи-му-ва - ли, не спі-ва - ли - вес-ни до - жи - да - ли.'.

20.

Українська народна пісня «Павочка ходить»
в обробці Я. Степового

Moderato

Музична партитура української народної пісні «Павочка ходить» в обробці Я. Степового. Темп Moderato, метр 3/2, тональність Б-мажор. Текст пісні: Па-воч-ка хо-дить, пі-р'яч-ко ро-нить, щед-рий ве-чір доб-рим лю-дям. Партитура складається з вокального та фортепіаного складів.

Складні музичні розміри

21.

Л. Марченко. «Слон в посудній лавці»

Andante

Музична партитура Л. Марченко «Слон в посудній лавці». Темп Andante, метр 4/4, тональність Б-мажор. Партитура складається з вокального та фортепіаного складів. Фортепіано має декоративні елементи, такі як октави (8va) та тріади (3).

22.

С. Прокоф'єв. Марш з циклу «Дитяча музика», № 10

Tempo di marcia

Musical score for 'March from Children's Music, No. 10' by Sergei Prokofiev. The score is in 4/4 time and consists of two systems of piano accompaniment. The first system begins with a piano (*p*) dynamic. The second system includes dynamics of mezzo-forte (*mf*) and piano (*p*). The music features a steady bass line and a more active treble line with chords and melodic fragments.

23.

М. Лисенко. «Запорізький марш»

Andante marziale

Musical score for 'Zaporizhkyi March' by Mykhailo Lysenko. The score is in 3/4 time and consists of two systems of piano accompaniment. The first system begins with a piano (*p*) dynamic. The second system includes dynamics of mezzo-forte (*mf*) and forte (*f*). The music features a steady bass line and a more active treble line with chords and melodic fragments, including triplets in the bass line.

24.

Жартівлива народна пісня «Кукарача»

Moderato

Musical score for the piece 'Жартівлива народна пісня «Кукарача»' (Playful folk song 'Cuckoo'). The score is in 4/4 time and consists of two systems of piano accompaniment. The first system has four measures, and the second system has five measures, including a first and second ending. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. The tempo is marked 'Moderato'.

25.

В. Косенко. Ригодон
з «11 етюдів у формі старовинних танців»

Giocoso

Musical score for the piece 'В. Косенко. Ригодон з «11 етюдів у формі старовинних танців»' (V. Kosenko. Rigodon from '11 études in the form of old dances'). The score is in 4/4 time and consists of a single system of piano accompaniment. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. The tempo is marked 'Giocoso'. The piece features a dynamic marking of *mf* (mezzo-forte).

26.

О. Хромушин. Бугі-вугі

Allegro moderato

Musical score for 'Buga-Buga' by O. Khromushin. The score is in common time (C) and consists of three systems of piano accompaniment. Each system has a treble and bass clef. The melody is primarily in the bass clef, featuring a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The treble clef contains chords and rests. The key signature has one flat (B-flat).

27.

Е. Морріконе. «Мак»
з кінофільму «Одного разу в Америці»

Moderato

Musical score for 'Mac' by E. Morricone. The score is in 2/4 time and consists of two systems of piano accompaniment. The key signature has three sharps (F#, C#, G#). The first system starts with a dynamic marking of *mf*. The melody is primarily in the treble clef, featuring a rhythmic pattern of quarter and eighth notes. The bass clef contains chords and rests.

28.

А. П'яццола. Танго «S.V.P.» («Будь ласка»)

Tempo di tango

Musical score for 'S.V.P.' by Astor Piazzolla. The score is in 4/8 time and G major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a *mp* dynamic. The melody in the right hand features a characteristic tango rhythmic pattern with slurs and accents. The bass line provides a steady accompaniment with chords and eighth notes. The second system continues the piece, maintaining the same tempo and style.

29.

А. Ферро. «Маленька тарантела»

Vivace

Musical score for 'Mamma Tarantella' by Alfredo Ferrero. The score is in 6/8 time and G major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a *p* dynamic and includes a *cresc.* marking. The melody in the right hand is lively and features slurs and accents. The bass line provides a steady accompaniment with chords and eighth notes. The second system continues the piece, including a *mf* dynamic marking.

30.

А. Хачатурян. «Наслідування народному»
з «Дитячого альбому»*

Allegro ma non troppo

Musical score for exercise 30, featuring a piano accompaniment in 6/8 time. The score is divided into two systems. The first system begins with a dynamic marking of *mf*. The melody in the right hand consists of eighth and quarter notes, while the left hand plays a steady eighth-note accompaniment. The second system continues the piece with similar rhythmic patterns and chordal structures.

31.

Ш. Аљкан. Баркарола

Andante

Musical score for exercise 31, a Barcarole by Frédéric Chopin, in 6/8 time. The score is divided into two systems. The tempo is marked *Andante*. The right hand features a melodic line with eighth-note runs, and the left hand provides a rhythmic accompaniment of eighth notes. A dynamic marking of *ten.* (tenuto) is present above the final notes of the first system.

32.

К. Сен-Санс. «Лебідь» з сюїти «Карнавал тварин»*

Adagio

Musical score for 'Le Cygne' by Saint-Saëns, measures 32-34. The score is in 6/4 time and D major. It consists of three systems of piano accompaniment. The first system (measures 32-33) features a treble clef with a melody of eighth notes and a bass clef with a steady eighth-note accompaniment. The second system (measures 33-34) continues the melody with a long slur and includes a fermata. The third system (measures 34-35) shows the melody concluding with a fermata. Dynamics include *pp* and *Ped* markings.

33.

П. Чайковський. «Травень. Білі ночі» з фортепіанного циклу «Пори року»*

Andantino

Musical score for 'May. White Nights' by Tchaikovsky, measures 33-34. The score is in 9/8 time and D major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system (measures 33-34) features a treble clef with a melody of eighth notes and a bass clef with a steady eighth-note accompaniment. The second system (measures 34-35) continues the melody with a long slur and includes a fermata. Dynamics include *p* and *pp* markings.

34.

Т. Муффат. Фугета

35.

М. Лисенко. «Чого так поблідли троянди ясні»

Andante mesto, moderato

Чо - го так по-блід - ли тро-ян - ди яс-ні, ска-

жи, мо - я лю - ба, ме - ні?

Мішані музичні розміри

36.

Українська народна пісня «Ой, не було так нікому»

Adagio

37.

П. Дезмонд. «Спробуємо на п'ять»

Allegro moderato

38.

В. Котоян. «Рибалки»

Vivo

Змінні музичні розміри

39.

Українська народна пісня «Ой у полі криниченька»
в обробці М. Леонтовича

Andante

40.

Українська народна пісня «На городі сосна»

Moderato

На го - ро - ді сос - на ви - со - ко ви - рос - ла.
При - га - дай, Га - ли - но, при кім же ти рос - ла.

The musical score for the Ukrainian folk song "На городі сосна" is written in a single system with two staves. The top staff is the vocal line, and the bottom staff is the piano accompaniment. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 2/8. The tempo is marked "Moderato". The lyrics are written below the notes.

41.

В. Барвінський. Пісня

Andante sostenuto

The musical score for the song "Пісня" by V. Barvinskyi is written in a single system with two staves. The top staff is the vocal line, and the bottom staff is the piano accompaniment. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 3/4. The tempo is marked "Andante sostenuto". The score includes triplets in both the vocal and piano parts.

42.

М. Скорик. «Мелодія»
з кінофільму «Високий перевал»

Andante

The musical score for "Мелодія" by M. Skoryk is written in a single system with two staves. The top staff is the vocal line, and the bottom staff is the piano accompaniment. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The tempo is marked "Andante". The score includes dynamic markings *p* and *mp*.

43.

Б. Лятошинський. Фрагмент
з симфонічної балади «Гражина»

Allegro risoluto

The first system consists of two staves: a violin staff on top and a piano staff on the bottom. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). The violin part features a triplet of eighth notes in the first measure, followed by a quarter note and a half note. The piano part has a steady eighth-note accompaniment. The second system continues the piece, with the violin staff showing a triplet of eighth notes and the piano staff providing harmonic support. The piece concludes with a final chord in the piano staff.

44.

М. Мусоргський. «Прогулянка»
з фортепіанного циклу «Картинки з виставки»

Allegro giusto, nel modo russo, senza allegrezza, ma poco sostenuto

The second system consists of two staves: a violin staff on top and a piano staff on the bottom. The key signature is two flats (Bb, Eb) and the time signature is 5/4. The violin part begins with a forte (f) dynamic and features a melodic line with slurs. The piano part provides a rhythmic accompaniment with chords. The piece is divided into measures with time signatures of 5/4, 6/4, 5/4, and 6/4.

45.

Ф. Лей. «Чоловік і жінка»
з кінофільму «Чоловік і жінка»

Moderato

8va

The musical score for exercise 45 consists of two systems of piano accompaniment. The first system has four measures with time signatures 4/4, 6/4, 4/4, and 6/4. The second system has five measures with time signatures 4/4, 6/4, 4/4, 4/4, and 4/4. The music is in G major and features a variety of chordal textures and rhythmic patterns.

46.

Українська народна пісня «Попід яром, яром»
в обробці М. Леонтовича

Moderato

По - під я - ром, я - ром пше - ни - чень - ка ла - ном,
а по до - ли - ні шов - ко - ва - я тра - ва.

The musical score for exercise 46 features a vocal line and piano accompaniment. The first system has two measures with time signatures 7/4 and 8/4. The second system has two measures with time signatures 7/4 and 7/4. The lyrics are in Ukrainian and describe a scene under a ravine.

II. Ритм. Ритмічні групи

Ритмічна група

47.

І. Беркович. «Танець ляльки»

Allegretto grazioso

48.

В. А. Моцарт. Соната для фортепіано № 11 ля мажор,
III частина*

Alla turca

49.

Ф. Куперен. «Маленькі вітряки»

Vivace, leggiero

p *cresc.* *p*

50.

С. Гулак-Артемівський. Пісня Карася «Ой щось дуже загулявся»
з опери «Запорожець за Дунаєм»

Allegretto

Ой, щось ду-же за-гу-ляв-ся, лед-ве я сю-ди доб-рав-ся...
p *mf*
Бу-де жін-ка, ма-буть, би-ти, за чуп-ри-ну во-ло-чи-ти,

51.

Д. Бортиянський. Соната до мажор для клавесина,
III частина

Andantino

Musical score for exercise 51, Andantino, 2/4 time signature. The score consists of two systems of two staves each. The first system shows the beginning of the piece with a repeat sign. The second system concludes the piece with a first ending bracket and a repeat sign.

52.

Л. К. Дакен. «Зозуля»*

Vivace

Musical score for exercise 52, Vivace, 2/4 time signature. The score consists of two staves. The right hand has a melodic line with slurs and accents, while the left hand has a simple bass line. A piano (*p*) dynamic marking is present in the first measure.

53.

Л. Шітте. Етюд сі-бемоль мажор

Allegro moderato

Musical score for exercise 53, Allegro moderato, 2/4 time signature. The score consists of two staves. The right hand has a rhythmic pattern of eighth notes with slurs and accents. The left hand has a simple bass line with slurs and accents. A piano (*p*) dynamic marking and the instruction *sempre staccato* are present in the first measure.

Ритмічна група

54.

Ф. Мендельсон. «Пісня без слів»

Allegro non troppo

55.

Б. Сметана. Фрагмент з опери «Продана наречена»

Vivo

56.

Українська народна пісня «Ой ходила дівчина бережком»

Allegro

57.

К. Хачатурян. Марш

Allegretto

Musical score for exercise 57 by Khachaturian, marked Allegretto. The score is in 2/4 time and consists of two systems of two staves each. The first system includes a piano (p) dynamic marking and a pedal instruction (Ped. *). The second system includes a piano (p) dynamic marking, a *dim.* (diminuendo) marking, and a second pedal instruction (Ped. *).

58.

П. Чайковський. «Неаполітанська пісенька»
з «Дитячого альбому»*

Andantino

Musical score for exercise 58 by Tchaikovsky, marked Andantino. The score is in 2/4 time and consists of two systems of two staves each. The first system includes a piano (*p*) dynamic marking, a *grazioso* (graceful) marking, and a *sempre staccato* (always staccato) marking. The second system includes a piano (*p*) dynamic marking.

59.

Ю. Щуровський. «Іспанський танець»

Mobile

f non legato

f

60.

Л. Моцарт. «Волинка»

Allegro

f

mf

61.

Д. Шостакович. «Шарманка»
з циклу «Танці ляльок», № 6*

Con moto

Ритмічна група

62.

Й. Штраус (син). «Анна-полька»*

Allegretto

63.

Н. Торопова. «Жарт»

Vivacemente

Musical score for exercise 63, titled "Жарт" by Н. Торопова. The score is in 2/4 time and marked "Vivacemente" and "mf". It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has 8 measures, and the second system has 8 measures. The right hand features a rhythmic melody with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a steady accompaniment of chords and eighth notes.

64.

Ю. Щуровський. Інвенція

Allegro

Musical score for exercise 64, titled "Інвенція" by Ю. Щуровський. The score is in 4/4 time and marked "Allegro". It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has 4 measures, and the second system has 4 measures. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a rhythmic accompaniment of eighth notes.

65.

С. Прокоф'єв. «Казочка» з циклу «Дитяча музика», № 3

Adagio

mf *mp legato*

66.

С. Борткевич. «Прощання»
з циклу «Маленький мандрівник»

Andantino dolente

p

67.

М. Лисенко. «Українська сюїта» ор. 2 № 3.
Токата («Пішла мати на село»)

Allegro giocoso

f Ped * Ped * Ped * Ped *

III. Пунктирний ритм

Пунктирний ритм

68.

В. А. Моцарт. Арія Цариці ночі
з опери «Чарівна флейта»

Larghetto

69.

С. Гулак-Артемівський. Романс Оксани «Місяцю ясний»
з опери «Запорожець за Дунаєм»

Moderato

Мі-ся-цю яс - ний, зо-рі пре- кра - сні, бо - жі - ї о - чі тем-но-ї но - чі,

70.

Б. Лятошинський. «Твої очі, як те море»

Moderato con moto

Тво - і о - чі,
 як те мо - ре, су - по - кій - не, світ - ля - не!

71.

Ф. Шопен. Мазурка до-дієз мінор

Allegretto

p
dolce
 Ped. * Ped. * Ped. * Ped. *

72.

Л. Александрова. «Дивлюсь я на небо».
Обробка для голосу в супроводі фортепіано В. Заремби

Andante

Дивлюсь я на небо та й дум - ку га -

да - ю, чо - му я не со - кіл, чо - му не лі - та - ю.

73.

С. Лозбін. Концертний вальс «Наближення»

Pensieroso

mp

Ped. * *Ped. ** *Ped. ** *Ped. **

74.

Л. ван Бетховен. «Тірольська пісня»

Moderato

Musical score for 'Tyrolean Song' by Ludwig van Beethoven, measures 1-8. The score is in 3/4 time, B-flat major, and Moderato. It features a piano introduction with a *p* dynamic in the first measure, followed by *sf* dynamics. Pedal markings (Ped. *) are present under measures 2, 3, 4, 5, 6, 7, and 8.

75.

В. Юманс. «Чай удвох»

Moderato

Musical score for 'Tea for Two' by Victor Young, measures 1-4. The score is in 3/4 time, B-flat major, and Moderato. It features a piano introduction with a *p* dynamic in the first measure, followed by *sf* dynamics. Pedal markings (Ped. *) are present under measures 2, 3, 4, 5, 6, 7, and 8.

76.

М. Лисенко. «Сумний спів»

Moderato melancolico

Пунктирний ритм

77.

Д. Кабалевський. Сонатина

Allegretto

Пунктирний ритм

78.

Л. Ревуцький. Етюд фа мажор

Allegro non troppo

79.

С. Монюшко. Фрагмент з опери «Галька»

Allegro non troppo

The image shows two systems of musical notation for exercise 79. Each system consists of a treble and a bass clef staff. The music is in 2/4 time and features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The first system includes dynamic markings such as *p* and *mf*, and some notes are marked with a circled 'h'. The second system continues the piece with similar rhythmic and dynamic elements.

80.

В. А. Моцарт. П'еса № 14 з «Лондонського зошиту»

Moderato

The image shows two systems of musical notation for exercise 80. Each system consists of a treble and a bass clef staff. The music is in 2/4 time and features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The first system includes dynamic markings such as *p* and *dolce*. The second system includes dynamic markings such as *mf*. The piece concludes with a double bar line.

81.

М. Мусоргський. Гопак
з опери «Сорочинський ярмарок»*

Allegretto scherzando

mf
leggiero stacc.
sf
Ped. * *Ped.* * *Ped.*

82.

С. Гулак-Артемівський. Фінал «Там за тихим, за Дунаєм»
з опери «Запорожець за Дунаєм»

Allegretto

ppp

83.

Українська народна пісня «Стоїть явір над водою»
в обробці С. Гулака-Артемовського

Andantino

Музична партитура української народної пісні «Стоїть явір над водою» в обробці С. Гулака-Артемовського. Темп: Andantino. Ключ: Б-мажор, ритм: 2/4. Партитура складається з двох систем. Перша система містить вокальну лінію з українськими ліричними текстами та фортепіанне супроводження. Друга система також містить вокальну лінію з текстом та фортепіанне супроводження. Динамічний позначення *mf* вказує на середню силу звуку.

Сло - їть я - вір над во - до - ю, в во - ду по - хи - лив - ся;
на ко - за - ка не - до - лень - ка, ко - зак за - жу - рив - ся,

84.

Л. Ревуцький. Веснянка

Andante

Музична партитура «Веснянка» Л. Ревуцького. Темп: Andante. Ключ: Б-мажор, ритм: 3/4. Партитура складається з двох систем. Перша система містить фортепіанне супроводження з динамічним позначенням *p* (піано). Друга система містить вокальну лінію з нотами, але без ліричних текстів.

85.

Українська народна пісня «Ой не світи, місяченьку»
в обробці М. Лисенка

Moderato

Musical score for the Ukrainian folk song «Ой не світи, місяченьку» in M. Lisensky's arrangement. The score is in 3/4 time, B-flat major, and Moderato. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a piano (*p*) dynamic. The second system includes a crescendo (*cresc.*) and a decrescendo (*dim.*) marking, ending with a final piano (*p*) dynamic. The melody is primarily in the right hand, with a simple harmonic accompaniment in the left hand.

86.

В. Косенко. Мазурка

Allegretto semplice

Musical score for the Mazurka by V. Kosenko. The score is in 3/4 time, B-flat major, and Allegretto semplice. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a piano (*p*) dynamic. The melody is primarily in the right hand, with a simple harmonic accompaniment in the left hand.

87.

Ф. Шуберт. Менует D 41, № 2

Moderato maestoso

ff

88.

Й. Гайдн. Фрагмент з ораторії «Пори року»

Allegretto

f

89.

П. Майборода. «Пісня допитливих»
з кінофільму «Абітурієнтка»

Allegretto

f

90.

Р. Вагнер. «Весільний марш»
з опери «Лоенгрін»

Moderato

mp

The musical score for measures 1-4 of the 'Wedding March' by Wagner. It is in 4/4 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The tempo is marked 'Moderato'. The first system consists of two staves: the upper staff is in treble clef and the lower in bass clef. The music is primarily chordal, with the upper staff featuring a melodic line and the lower staff providing harmonic support. A dynamic marking of 'mp' (mezzo-piano) is present in the first measure of the first system.

91.

М. Шаров. «Угорський танець»

Moderato

f

3

The musical score for measures 1-4 of the 'Hungarian Dance' by Sharov. It is in 3/4 time with a key signature of two sharps (F# and C#). The tempo is marked 'Moderato'. The first system consists of two staves: the upper staff is in treble clef and the lower in bass clef. The music is primarily melodic in the upper staff, with a strong rhythmic pattern. A dynamic marking of 'f' (forte) is present in the first measure of the first system. A triplet of eighth notes is marked with a '3' in the second measure of the first system.

92.

С. Прокоф'єв. «Танець лицарів»
з балету «Ромео і Джульєтта»*

Allegro pesante

The musical score for 'Allegro pesante' is presented in three systems. The first system shows the beginning of the piece in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). The piano part starts with a forte (*f*) dynamic and a 'non legato' marking. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a rhythmic accompaniment of chords. The second system continues the melodic development in the right hand and the harmonic support in the left. The third system shows further melodic ornamentation and dynamic shifts, including a *f* dynamic in the right hand.

93.

Латиська народна пісня «Висадив вербу»
в обробці А. Юр'яна

Adagio

The musical score for 'Adagio' is in 3/8 time with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The piano part begins with a piano (*p*) dynamic. The right hand features a melodic line with eighth notes and rests, while the left hand provides a simple harmonic accompaniment. The score includes dynamic markings such as *f* and *ten* (tension) in both hands, indicating a shift in intensity and phrasing.

94.

Сперонтес. Сициліана

Con moto

95.

В. А. Моцарт. Арія Керубіно
з опери «Весілля Фігаро»

Andante con moto

96.

О. Лизогуб. Мазурка мі-бемоль мажор

Allegretto

IV. Синкопи

97.

Є. Адамцевич. «Запорізький марш»*

Tempo di marcia

98.

М. Машкін. «Верховино, мати моя»

Moderato

99.

М. Римський-Корсаков. Арія Марфи з опери
«Царева наречена»

Adagio

100.

М. Скорик. «Естрадна п'єса»

Andante

101.

Б. Барток. П'єса

Allegro deciso

Musical score for exercise 101 by Béla Bartók, titled 'Allegro deciso'. The score is written for piano in a 2/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat major). It consists of five measures. The first measure starts with a forte (*f*) dynamic. The melody in the right hand features eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a rhythmic accompaniment with chords and single notes.

102.

О. Даргомижський. «Одяглася туманами Сьєрра-Невада»

Allegro

Musical score for exercise 102 by Otar Dargomizhsky, titled 'Allegro'. The score is written for piano in a 3/4 time signature with a key signature of two sharps (D major). It consists of four measures. The first measure starts with a forte (*f*) dynamic. The melody in the right hand is characterized by a steady eighth-note pattern, while the left hand features a more complex rhythmic accompaniment with chords and single notes.

103.

Г. Ф. Телеман. Фуга

Vivo

Musical score for exercise 103 by Georg Friedrich Telemann, titled 'Vivo'. The score is written for piano in a 3/4 time signature with a key signature of one flat (B-flat major). It consists of four measures. The first measure starts with a forte (*f*) dynamic. The melody in the right hand is a simple eighth-note pattern, while the left hand provides a rhythmic accompaniment with chords and single notes.

104.

Ч. Чаплін. «Пісня безробітного»
з кінофільму «Нові часи»

Moderato

Musical score for exercise 104 by Charlie Chaplin, titled 'Moderato'. The score is written for piano in a 4/4 time signature with a key signature of two flats (B-flat major). It consists of two lines of music. The first line contains four measures of a simple eighth-note melody. The second line contains four measures, including a first ending (1.) and a second ending (2.) marked with first and second endings.

105.

Ю. Мейтус. «В горах» з циклу «12 дитячих п'єс»

Lento

Musical score for exercise 105, marked Lento. The score is in 3/8 time, key of D major. It features a piano part with a melody in the right hand and accompaniment in the left hand. Dynamics include forte (f) and mezzo-forte (mf).

106.

А. Хачатурян. «Збір бавовни» з балету «Гаяне»

Moderato

Musical score for exercise 106, marked Moderato. The score is in 6/8 time, key of B-flat major. It features a piano part with a melody in the right hand and accompaniment in the left hand. Dynamics include mezzo-piano (mp). Trills (tr) are indicated above several notes in the right hand.

107.

М. Шмітц. «Міккі Маус»

Con moto

Musical score for exercise 107, marked Con moto. The score is in 2/4 time, key of B-flat major. It features a piano part with a melody in the right hand and accompaniment in the left hand. Dynamics include mezzo-piano (mp).

108.

Ф. Ліст. «Угорська пісня»

Allegretto

con grazia

Ped. * Ped.

109.

М. Лисенко. «Ой умер старий батько»

Andante

Ой у-мер ста- рий ба-ть-ко і ста-рень-ка-я ма-ти,
та не-ма ко-му щі-ро-ї по-ра-донь-ки да-ти,

non f

110.

Е. Гріг. «Танець Анітри»
з музики до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт»*

Tempo di mazurka

Musical score for 'Anitra's Dance' by Edvard Grieg. The score is in 3/4 time and consists of two systems. The first system shows the right and left hands with a trill (tr) in the right hand. The second system continues the melody in the right hand and accompaniment in the left hand.

111.

Г. Ф. Гендель. Чакона

Andantino

Musical score for 'Chaconne' by George Frideric Handel. The score is in 3/4 time and consists of two systems. The first system shows the right and left hands with a trill (tr) in the right hand. The second system continues the melody in the right hand and accompaniment in the left hand.

112.

Й. Кірнбергер. Менует

Allegro non troppo

Musical score for 'Menuet' by Johann Kirnberger. The score is in 3/4 time and consists of two systems. The first system shows the right and left hands with a piano (p) dynamic marking. The second system continues the melody in the right hand and accompaniment in the left hand.

113.

О. Гречанинов. Мазурка

Moderato

114.

О. Хромушин. «Джаз-вальс»

Tempo di valse

115.

Г. Перселл. «Матросский танец»

Allegro

116.

Р. Саросо. «Чудова коїмбра»

Andantino

Musical score for exercise 116, Andantino, by R. Saroso. The score consists of six staves of music in 2/4 time, key of B-flat major. It features a melodic line with eighth and sixteenth notes, and a bass line with eighth notes and rests. A triplet of eighth notes is marked with a '3' in the first staff. The piece concludes with a double bar line and repeat signs.

117.

І. Карабиць. «Лечу до тебе»

Moderato

Musical score for exercise 117, Moderato, by I. Karabits. The score consists of four staves of music in 3/4 time, key of B-flat major. It features a melodic line with eighth and quarter notes, and a bass line with quarter notes and rests. The first two staves include first and second endings. The piece concludes with a double bar line and repeat signs.

118.

Л. Боккеріні. Менует*

Leggiero, con moto

p

119.

В. Михайлюк. «Черемшина»

Moderato

120.

П. Морія. Токата

Moderato

mf

121.

Ф. Ліст. «Угорська рапсодія» № 6

Allegro tranquillo

Musical score for Liszt's Hungarian Rhapsody No. 6, measures 121-124. The score is in 2/4 time, B-flat major, and features a piano (*p*) dynamic. The right hand plays a melodic line with eighth-note patterns and slurs, while the left hand provides a steady accompaniment of chords and eighth notes. The piece concludes with a fermata over the final chord.

122.

Д. Беккер. «Дін-а-дон»

Allegro risoluto

Musical score for Becker's 'Din-a-don', measures 122-125. The score is in 4/4 time, C major, and features an *Allegro risoluto* tempo. It consists of two staves of music, both in treble clef, showing a rhythmic melody of eighth and quarter notes. The piece ends with a fermata over the final note.

V. Тріолі

123.

Дж. Верді. Марш з опери «Аїда»*

Allegro maestoso

The score for exercise 123 consists of two systems of piano and bass staves. The key signature is three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is common time (C). The first system includes a piano (p) dynamic marking and a mezzo-forte (mf) dynamic marking. The second system includes a mezzo-forte (mf) dynamic marking. The score features several triplet markings (3) and dynamic markings such as *mf*, *ped.*, and ***.

124.

С. Рахманінов. Музичний момент сі мінор
з циклу «Шість музичних моментів»

Andante cantabile

The score for exercise 124 consists of two systems of piano and bass staves. The key signature is two sharps (F-sharp, C-sharp) and the time signature is 4/4. The first system includes a piano (p) dynamic marking. The second system includes mezzo-forte (mf), *dim.*, and piano (p) dynamic markings. The score features several triplet markings (3) and dynamic markings such as *p*, *mf*, *dim.*, and *p*.

125.

Я. Степовий. Прелюд пам'яті Т. Г. Шевченка

Andante sostenuto

126.

В. А. Моцарт. П'єса № 10 з «Лондонського зошиту»

Allegro moderato

127.

Ф. Шуберт. Серенада*

Moderato

Musical score for Franz Schubert's Serenade, Moderato. The score consists of three systems of piano accompaniment. The first system has a treble clef and a bass clef, with a 3/4 time signature. It features a melody in the treble with triplets and a bass line with chords and triplets. Dynamics include *mp* and *pp*. The second system continues the melody and bass line. The third system shows a change in the bass line with a triplet. There are some markings like "Ped." and "*" at the bottom of the first two systems.

128.

П. де Сенневіль, О. Туссен. «Барвиста ніжність»

Adagio

Musical score for P. de Senneville and O. Tusseau's "Barvиста ніжність", Adagio. The score consists of three systems of piano accompaniment. The first system has a treble clef and a bass clef, with a 3/4 time signature. It features a melody in the treble with triplets and a bass line with chords and triplets. Dynamics include *mp*. The second system continues the melody and bass line. The third system shows a change in the bass line with a triplet.

129.

В. Барвінський. Марш з «Лемківської сюїти»

Marciale

Musical score for exercise 129, Marciale, by V. Barvinskyi. The score is in C major, 2/4 time, and consists of two systems of piano accompaniment. The first system includes a dynamic marking of *p* and the instruction *ma poco marcato*. The second system features a triplet of eighth notes in the right hand.

130.

Ж. Бізе. Хабанера з опери «Кармен»*

Allegretto

Musical score for exercise 130, Allegretto, by J. Bizet. The score is in B-flat major, 2/4 time, and consists of two systems of piano accompaniment. The first system includes a dynamic marking of *pp*. The second system features a triplet of eighth notes in the right hand.

131.

А. Віл'ольдо. Танго «Ель Чокло»

Moderato

Musical score for exercise 131, Moderato, by A. Villoldo. The score is in B-flat major, 2/4 time, and consists of two systems of piano accompaniment. The first system includes a dynamic marking of *mf*. The second system features a triplet of eighth notes in the right hand.

132.

М. Римський-Корсаков. Симфонічна сюїта «Шехеразада»,
тема Шехеразادي

Lento

133.

Х. Ф. Діас. «Гуантанамера»

Moderato

134.

А. Кос-Анатольський. «Зоряна ніч»

Moderato

135.

К. Веласкес. «Цілуй мене палко»

Andante

Musical score for 'Цілуй мене палко' by K. Velasco. The score is in 4/4 time, key of B-flat major. It consists of three staves. The first staff is the vocal line, featuring a melody with several triplet markings. The second and third staves are piano accompaniment, with the second staff having a triplet in the bass line and the third staff having a triplet in the treble line.

136.

М. Лисенко. «Нічого, нічого»

Mosso, molto agitato

Musical score for 'Нічого, нічого' by M. Lisenko. The score is in 3/4 time, key of D major. It consists of two systems. The first system shows the vocal line with the lyrics 'Ні -' and the piano accompaniment. The piano part features a prominent triplet pattern in both hands, marked *fp*. The second system shows the vocal line with the lyrics 'чо - го, ні-чо - го, ні цві - ту буй - но - го,' and the piano accompaniment. The piano part continues with the triplet pattern, marked *p*.

VI. Ритмічна група

137.

М. К. Огінський. Полонез «Прощання з Батьківщиною»*

Moderato

138.

Л. ван Бетховен. Соната для скрипки і фортепіано № 5
фа мажор «Весняна», I частина

Allegro

139.

Й. Брамс. «Угорський танець» № 5*

Allegro

f *passionato*

Ped * Ped * Ped * Ped * Ped * Ped * Ped *

140.

М. Глінка. «Жайворонок»

Moderato

p

legato

141.

А. Вівальді. Концерт «Весна», I частина
з циклу концертів «Пори року»

Allegro

f *p*

142.

М. Лисенко. «Над Дніпровою сагою»

Andante

p misterioso
p
pp
p

143.

М. Лисенко. «Журба»

Moderato mesto

p
ten.
ten. cresc.
dim.
p
mp
cresc.
dim.

144.

Дж. Каччіні. «Аве Марія»*

Moderato

p
mp

145.

Українська народна пісня «Верховино, світку ти наш»

Moderato

Musical score for exercise 145, featuring two staves of music in 3/4 time. The melody is in the upper staff, and the accompaniment is in the lower staff. Both staves show a triplet of eighth notes in the fourth measure.

146.

О. Рибніков. «Я тебе ніколи не забуду»
з рок-опери «Юнона і Авось»

Moderato

Musical score for exercise 146, featuring three systems of piano accompaniment in 4/4 time. Each system consists of a treble and bass staff. The music includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Dynamics markings like 'p' and 'pp' are present.

VII. Заліговані ноти

147.

Ю. Щуровський. Інвенція

Allegro

148.

А. Попп. «Манчестер-Ліверпуль»

Moderato con anima

149.

О. Бородін. Хор невільниць з опери «Князь Ігор»*

Andante

150.

П. де Сенневіль, О. Туссен. «Любов»

Andante, rubato

Musical score for exercise 150, titled «Любов» by П. де Сенневіль and О. Туссен. The tempo is Andante, rubato. The score is in 4/4 time and features a piano (p) and bass (b) staff. The piano part begins with a *Ped.* marking and a *mp* dynamic. The bass part includes a *simile* marking. The score consists of two systems of two staves each. The first system has four measures, and the second system has five measures. The second system concludes with a *Ped.* marking and an asterisk (*).

151.

Е. Морріконе. «Друзі»
з кінофільму «Одного разу в Америці»

Adagio

Musical score for exercise 151, titled «Друзі» by Е. Морріконе, from the film «Одного разу в Америці». The tempo is Adagio. The score is in 4/4 time and features a piano (p) and bass (b) staff. The piano part begins with a *p* dynamic. The bass part includes a *f* dynamic and a *simile* marking. The score consists of two systems of two staves each. The first system has five measures, and the second system has five measures. The second system includes a triplet of eighth notes in the piano part.

152.

Г. Міллер. «Серенада сонячної долини»
з кінофільму «Серенада сонячної долини»

Andantino

Musical score for exercise 152, titled "Andantino". It consists of two systems of piano music. The first system has four measures, and the second system has four measures. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is common time (C). The first system features a melody in the right hand with triplets and a bass line with quarter notes. The second system continues the melody with more triplets and a bass line with quarter notes. The piece ends with a final chord in the right hand.

153.

О. Туссен. «Надія»

Andante

Musical score for exercise 153, titled "Andante". It consists of two systems of piano music. The first system has four measures, and the second system has four measures. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is common time (C). The first system features a melody in the right hand with slurs and a bass line with eighth notes. The second system continues the melody with slurs and a bass line with eighth notes. The piece ends with a final chord in the right hand.

154.

М. Глінка. Ноктюрн «Розлука»*

Cantabile

Musical score for Nocturne «Розлука» by M. Glinka. The score is in 6/8 time and consists of two systems. The first system begins with a piano (*p*) dynamic marking. The music is marked *Cantabile*. The right hand features a melodic line with long slurs, while the left hand provides a steady accompaniment of eighth notes.

155.

П. Майборода. «Пісня про рушник»*

Andante, espressivo

Musical score for «Пісня про рушник» by P. Maiboroda. The score is in 6/8 time and consists of a single system. The music is marked *Andante, espressivo*. The right hand features a melodic line with slurs and accents.

156.

М. Степаненко. «Вечірня мелодія»

Andante

Musical score for «Вечірня мелодія» by M. Stepanenko. The score is in 12/8 time and consists of two systems. The first system begins with a mezzo-piano (*mp*) dynamic marking. The music is marked *Andante*. The right hand features a melodic line with long slurs, while the left hand provides a steady accompaniment of eighth notes. Pedal markings (*Ped.*) are present in both hands.

157.

В. Коровіцин. «Венеція»
з фортепіанного циклу «Передчуття краси»

Andantino

sempre Ped.

158.

В. Белліні. Арія Норми з опери «Норма»

Lento

159.

А. П'яццола. «Танго кохання»

Allegretto

160.

Ч. Чаплін. «Це моя пісня»
з кінофільму «Графиня з Гонконгу»

Moderato

Musical score for exercise 160, featuring a piano accompaniment in 3/4 time with a key signature of two flats. The score consists of two systems of staves.

161.

М. Дворжак. Етюд ля мажор

Con moto

Musical score for exercise 161, featuring a piano accompaniment in 2/4 time with a key signature of two sharps. The score consists of one system of staves.

162.

Ф. Ліст. «Угорська рапсодія» № 2.*
Полегшена обробка Ф. Бенделя

Andante mesto

Musical score for exercise 162, featuring a piano accompaniment in 2/4 time with a key signature of three sharps. The score consists of two systems of staves. The first system includes the markings *L'accompagnamento pesante* and *tranquillo*. Pedal markings (Ped) are present throughout the score.

163.

С. Людкевич. «Сумна пісенька»

Dolente

The first system of the musical score for exercise 163. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The time signature is 2/4. The key signature has one sharp (F#). The piece is marked *p* (piano). The melody in the treble staff features a series of eighth-note patterns, while the bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and some eighth-note movement.

The second system of the musical score for exercise 163. It continues the two-staff format from the first system. The treble staff continues with eighth-note patterns, and the bass staff provides accompaniment with some rests and eighth-note figures.

164.

П. Чайковський. Аріозо Германа з опери «Пікова дама»

Andante

The musical score for exercise 164, consisting of two bass clef staves. The time signature is 3/4. The key signature has three sharps (F#, C#, G#). The piece is marked *Andante*. The upper staff features a melodic line with a long slur over the first four measures. The lower staff provides a harmonic accompaniment with chords and some eighth-note movement. Pedal markings are present: *Ped.* under the first, second, and fourth measures, and *simile Ped.* under the third measure.

165.

П. Чайковський. «Жовтень. Осіння пісня»
з фортепіанного циклу «Пори року»*

Andante doloroso e molto cantabile

The musical score for exercise 165, consisting of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The time signature is common time (C). The key signature has two flats (Bb, Eb). The piece is marked *p* (piano). The melody in the treble staff is characterized by a slow, expressive line with a long slur. The bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and some eighth-note movement.

166.

Й. С. Бах. Двоголосна інвенція № 9 фа мінор*
Allegro non troppo, ma con spirito

Musical score for J.S. Bach's Invention No. 9 in F minor, BWV 999. The score is in 3/4 time and consists of two systems of two staves each. The first system includes a forte (*f*) dynamic marking and *ten.* markings in both staves. The second system also includes a *ten.* marking in the bass staff. The music features intricate counterpoint with slurs and accents.

167.

М. Шмітц. «Сонячний день»

Musical score for M. Schmitz's "Sonnentag" (Sun Day). The score is in 3/4 time and consists of two systems of two staves each. The first system includes a *legato* dynamic marking in the bass staff. The second system features a repeat sign and a fermata in the treble staff. The music is characterized by a simple, flowing melody in the treble and a steady bass line.

168.

Г. Без'язичний. «Роздум»

Andante

Musical score for exercise 168, titled «Роздум» by G. Bez'yazichnyy. The piece is in common time (C) and marked Andante. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system features a treble clef with a melody of eighth notes and triplets, and a bass clef with a steady accompaniment of eighth notes. The second system continues the piece with a treble clef accompaniment of chords and a bass clef accompaniment of eighth notes with triplets. Dynamics include *mp* and *mf*.

169.

Р. Шуман. «У сяйві теплих травневих днів»

Adagio

Musical score for exercise 169, titled «У сяйві теплих травневих днів» by R. Schumann. The piece is in 2/4 time and marked Adagio. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system features a treble clef with a melody of eighth notes and a bass clef with a steady accompaniment of eighth notes. The second system continues the piece with a treble clef accompaniment of chords and a bass clef accompaniment of eighth notes. Dynamics include *p*.

VIII. Оstinато

170.

І. Бріль. «Basso ostinato» («Остинатний бас»)

Allegro moderato

The musical score for 'Basso ostinato' is written for piano in G major and common time. It consists of three systems of two staves each. The first system begins with a dynamic marking of *f non legato*. The bass line features a repeating eighth-note pattern: G4, A4, B4, G4, F4, E4, D4, C4. The treble line contains chords and single notes, including G4, A4, B4, and G4. The second system continues the bass line and treble line. The third system includes first and second endings, with the first ending leading back to the beginning and the second ending concluding the piece.

171.

Е. Шульгоф. «Гоп-гоп»
з фортепіанного циклу «Остинато»

Presto

The musical score for 'Gop-gop' is written for piano in G major and 2/4 time. It consists of two systems of two staves each. The piece starts with a dynamic marking of *f*. The bass line has a steady eighth-note accompaniment: G4, A4, B4, G4. The treble line features a melody with eighth-note patterns and chords, including notes like G4, A4, B4, and G4. A dynamic marking of *p* appears in the second measure of the first system. The second system continues the piece, ending with a final chord.

172.

А. Сайгун. «Кошеня пустун»

Giocoso

173.

С. Гулак-Артемовський. Марш з опери «Запорожець за Дунаєм»*

Il tempo di marcia

174.

В. Гіллок. «Вулиця Бурбон у суботню ніч»

ІХ. Види мажору

175.

М. Дремлюга. «Ведмедик у лісі»

Moderato

176.

К. Сен-Санс. «Піаністи»
з сюїти «Карнавал тварин»*

Allegro moderato

177.

К. Черні. Етюд до мажор

Allegro

178.

Дж. Верді. Балада Герцога
з опери «Ріголетто»*

Allegretto

Musical score for exercise 178, featuring a piano accompaniment in 6/8 time with a melodic line in the right hand and a rhythmic accompaniment in the left hand.

179.

Вірменський жартівливий танець

Scherzando

Musical score for exercise 179, featuring a piano accompaniment in 6/8 time with a melodic line in the right hand and a rhythmic accompaniment in the left hand.

180.

Е. ді Капуа. «Сонце моє»

Andantino

Musical score for exercise 180, featuring a piano accompaniment in 4/4 time with a melodic line in the right hand and a rhythmic accompaniment in the left hand.

181.

А. Хачатурян. «Скакалка»
з «Дитячого альбому»*

Allegro

Musical score for 'Скакалка' by A. Khachaturian. The score is in 4/4 time and D major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a dynamic marking of *f*. The second system features a melodic line in the right hand with slurs and a dynamic marking of *f*.

182.

О. Даргомижський. Фрагмент з опери «Русалка»

Allegretto

Musical score for 'Фрагмент з опери «Русалка»' by O. Dargomyzhsky. The score is in 2/4 time and B-flat major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has dynamic markings of *mf* and *f*. The second system has a dynamic marking of *p*.

183.

Ф. Шуберт. Вальс ор. 9а

Tempo di valse

Musical score for 'Вальс ор. 9а' by F. Schubert. The score is in 3/4 time and B-flat major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a dynamic marking of *mf*. The second system has a dynamic marking of *p*.

184.

К. Стеценко. «Стояла я і слухала весну»*

Larghetto

Сто - я - ла я і слу - ха - ла вес -
ну. Во - на ме - ні ба - га - то го - во - ри - ла,

185.

Д. Кабалеvський. «Світло і тїнь»

Moderato

f

f

186.

Ч. Чаплін. «Посмішка»
з кінофільму «Нові часи»

Moderato

Musical score for exercise 186, 'Smile' by Charles Chaplin. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has four measures, and the second system has four measures. The music is in 3/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The right hand features chords and moving lines, while the left hand has a simple bass line with eighth notes and rests.

187.

Ф. Шуберт. «Аве Марія».*
Транскрипція Ж. Бізе

Andante quasi adagio

Musical score for exercise 187, 'Ave Maria' by Franz Schubert, transcribed by Johannes Brahms. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has five measures, and the second system has five measures. The music is in 3/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The right hand features complex triplets and chords, while the left hand has a simple bass line with eighth notes and rests. Dynamics include *ppp*, *cresc.*, and *dim.*

188.

П. Чайковський. Сцена письма
з опери «Євгеній Онегін»*

Andante

The image displays a musical score for the 'Scene of the Letter' from Tchaikovsky's opera 'Eugene Onegin'. The score is written for piano and is divided into two systems. The first system consists of five measures, and the second system consists of five measures. The key signature is three flats (B-flat, E-flat, A-flat), and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Andante'. The notation includes treble and bass clefs, various note values (quarter, eighth, and sixteenth notes), rests, and dynamic markings. A triplet of eighth notes is indicated in the first system, measure 4. The score concludes with a double bar line.

Х. Види мінору

189.

Українська народна пісня «Ой на горі та женці жнуть»*

Moderato

Ой на го - рі та жен - ці жнуть,

190.

П. Чайковський. Хор і танець
з опери «Мазепа»

Moderato

Не - ту, не - ту тут мос - точ - ка не - ту пе - ре - хо - ду

191.

Н. Рота. «Час для нас»
з кінофільму «Ромео і Джульєтта»

Adagio espressivo

mp

192.

С. Танєєв. Вступ до кантати «Іоанн Дамаскін»

Adagio ma non troppo

pp

pp

193.

Й. С. Бах. Триголосна інвенція (симфонія) № 15 сі мінор*

Moderato, non troppo

f

non troppo legato

f

non troppo legato

194.

В. Косенко. Скерцино

Presto

f

195.

П. Чайковський. «Березень. Пісня жайворонка»
з фортепіанного циклу «Пори року»

Andantino espressivo

Musical score for 'March. The Lark Song' by Pyotr Ilyich Tchaikovsky. The score is in 2/4 time, B-flat major, and consists of two systems of piano accompaniment. The first system features a treble clef with a triplet of eighth notes and a piano (*pp*) dynamic marking, and a bass clef with a triplet of eighth notes and a piano (*pp*) dynamic marking. The second system continues the piece with a piano (*ppp*) dynamic marking in the bass clef and concludes with a fermata over the final chord.

196.

Х. Іглесіас. «Наталі»

Moderato

Musical score for 'Natali' by Xavier Iglesias. The score is in 3/4 time, B-flat major, and consists of two systems of piano accompaniment. The first system features a treble clef with a melodic line and a mezzo-piano (*mp*) dynamic marking, and a bass clef with a rhythmic accompaniment. The second system continues the piece with a melodic line in the treble clef and a rhythmic accompaniment in the bass clef.

197.

Д. Штейбельт. Адажіо

Cantabile

The first system of the musical score for exercise 197. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 2/4. The melody in the treble staff begins with a quarter note G4, followed by eighth notes A4-B4, quarter notes C5-B4, and quarter notes A4-G4. The bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The second system of the musical score for exercise 197. It continues the melody and accompaniment from the first system. The treble staff features a sequence of eighth and quarter notes, while the bass staff continues with its accompaniment.

198.

М. Завадський. «Українська шумка»

Allegro vivace

The musical score for exercise 198, titled «Українська шумка» by M. Zavadskyi. It is in 2/4 time with a key signature of three flats. The tempo is marked 'Allegro vivace'. The score is written for piano and features a dynamic marking of 'mf' (mezzo-forte). The melody is characterized by rhythmic patterns and slurs, typical of a Ukrainian folk dance.

199.

П. Чайковський. Симфонія № 4, II частина*

Andantino

The musical score for exercise 199, titled 'Симфонія № 4, II частина*' by P. Tchaikovsky. It is in 2/4 time with a key signature of three flats. The tempo is marked 'Andantino'. The score is written for piano and features a dynamic marking of 'p' (piano). The melody is a simple, flowing line, and the bass staff provides a steady accompaniment.

200.

М. Лисенко. Пісня Возного
з опери «Наталка Полтавка»*

Allegretto vivace

Вся-ко-му го-ро-ду прав і пра-ва, вся-ка і - мі-сть свой ум го-ло-ва,
всья - ко - го при - хо - ті во - дять за ніс,
всья - ко - го ма - нить кна - жи - ві свій біс.

201.

Й. С. Бах. Буре
з сюїти для лютні № 1 мі мінор

Allegro

202.

А. Бертіні. Етюд мі мінор

Allegro

p

203.

Д. Ціполі. Прелюдія ре мінор

Allegro moderato

f

204.

Українська народна пісня «У нашої баби»
в обробці Я. Степового

Moderato

У на-шо-ї ба - би зо-ло-ті - ї бри - жі, щед-рий ве - чір.

mp

205.

П. Чайковський. «Червень. Баркарола»
з фортепіанного циклу «Пори року»

Andante cantabile

p

206.

Українська народна пісня «Ой з-за гори кам'яної»
в обробці М. Леонтовича*

Andantino

tr

Ой з-за го - ри ка-м'я-но - ї го-лу-би лі - та - ють,

tr

207.

Українська народна пісня «Ой у всьому світі стала новина»
в обробці Т. Шерстюк

Cantabile

Ой у всьо - му сві - ті ста-ла но - ви - на,
бо Ді - ва Ма - рі - я Си-на ро - ди - ла.

XI. Змінний лад

208.

Українська народна пісня «Танцювали миші»

Vivo

209.

Українська народна пісня «А ми просо сіяли»

Allegro

210.

Е. Гріг. «Пісня Сольвейг»
з музики до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт»

Andante

211.

Українська народна пісня «Ой не ходи, Грицю»*

Adagio

212.

Українська народна пісня «Засвистали козаченьки»*

Moderato

Музична партитура української народної пісні «Засвистали козаченьки». Темп Moderato. Ключовий знак: один діз (F#). Ритм: 2/4. Партитура складається з двох систем. Перша система містить дві нотні лінії (скрипка та альт) з українськими ліричними текстами: «За-сви-ста-ли ко-за-чень-ки впо-хід впо-лу-но-чі,». Друга система також має дві нотні лінії з текстом: «за-пла-ка-ла Ма-ру-сень-ка сво-ї яс-ні о-чі».

213.

Українська народна пісня «Нова радість стала»
в обробці Т. Шерстюк

Ispirato

Музична партитура української народної пісні «Нова радість стала» в обробці Т. Шерстюк. Темп Ispirato. Ключовий знак: один діз (F#). Ритм: 3/4. Партитура складається з двох систем. Перша система містить дві нотні лінії (скрипка та альт) з українськими ліричними текстами: «Но-ва ра-дість ста-ла, я-ка не-бу-ва-ла:». Друга система також має дві нотні лінії з текстом: «надвер-те-пом зві-да яс-на сві-ту за-сі-я-ла.».

214.

О. Білаш. «Впали роси на покоси»*

Moderato

Музична партитура української народної пісні «Впали роси на покоси» в обробці О. Білаш. Темп Moderato. Ключовий знак: один діз (F#). Ритм: 2/4. Партитура складається з двох систем, кожна з яких має дві нотні лінії (скрипка та альт).

215.

Українська народна пісня «Червона ружа»

Adagio

Музична партитура української народної пісні «Червона ружа». Темп Adagio. Ключовий знак: два дізи (F# і C#). Ритм: 2/4. Партитура складається з двох систем, кожна з яких має дві нотні лінії (скрипка та альт).

216.

А. Кос-Анатольський. «Ой ти, дівчино, з горіха зерня»*

Lento, espressivo

Ой ти, дівчи - но, з го-рі - ха зер - ня, чом тво-є сер-день-ко - ко-лю - че тер - ня?
Чом тво-ї ус-тонь-ка - ти-ха мо-лит - ва, а тво-є сло - во ос-тре, як брит-ва?

The musical score is written in a single system with two staves. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 6/8. The melody is written on a treble clef staff. The lyrics are written below the notes. The first line of music corresponds to the first line of lyrics, and the second line of music corresponds to the second line of lyrics. The piece ends with a double bar line.

217.

Польська народна пісня «Над осокою»

Molto moderato

The musical score is written in a single system with three staves. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The melody is written on a treble clef staff. The piece features several triplet markings (indicated by a '3' above the notes) and a fermata over the final note. The piece ends with a double bar line.

ХІІ. Інтервали. Прості, складені, діатонічні інтервали. Тритони. Характерні інтервали

Прості, складені, діатонічні інтервали

218.

Українська народна пісня «Сію, сію, посіваю»
в обробці Я. Степового

Allegretto

Сі - ю, ві - ю, по - сі - ва - ю, зНо - вим ро - ком по - здо - ров - ля - ю!

The musical score for 'Siu, siu, posivayu' is in 2/4 time and common key. It features a vocal line with eighth-note patterns and a piano accompaniment with chords and eighth-note figures. The tempo is marked 'Allegretto' and the dynamics are 'mf'.

219.

Українська народна пісня «Щедрик, ведрик»
в обробці Я. Степового

Allegretto

Щед - рик, вед - рик, дай - те ва - ре - ник, гру - доч - ку каш - ки, кіль - це ков - бас - ки.

The musical score for 'Shchyrky, vedryky' is in 2/4 time and common key. It features a vocal line with quarter and eighth notes and a piano accompaniment with chords and eighth-note figures. The tempo is marked 'Allegretto' and the dynamics are 'mf'.

220.

М. Теодоракіс. «Сіртакі»

Moderato

Musical score for 'Sirtaki' by M. Theodorakis, Moderato. The score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It consists of six staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 4/4 time signature. The music features a mix of quarter notes, eighth notes, and triplet eighth notes. The second staff contains a triplet of eighth notes and a five-measure rest, followed by a double bar line and a repeat sign. The third and fourth staves consist of continuous eighth-note patterns. The fifth staff includes a first ending bracket over the first two measures and a five-measure rest. The sixth staff concludes with a five-measure rest and a double bar line.

221.

А. Мачаваріані. «М'ячик»

Allegro

Musical score for 'M'yachik' by A. Machavariani, Allegro. The score is written in bass clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. It consists of four staves of music. The first staff begins with a bass clef, a key signature of two sharps, and a 2/4 time signature. The music features a rhythmic pattern of eighth notes and quarter notes. The second and third staves continue this pattern. The fourth staff concludes with a double bar line. The word 'p' (piano) is written below the first three staves.

222.

М. Мусоргський. Пісенька Юродивого
з опери «Борис Годунов»

Andante

mf *p*

Ped. * Ped. * Ped.

223.

В. Волков «Секунди у танці»

Moderato con moto

mf

224.

Ю. Абелєв. «Осіння пісенька»

Moderato

mf

225.

С. Слонімський. «Жаби»

Moderato

The musical score for «Жаби» is in 2/4 time and Moderato. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system features a melody in the right hand starting with a piano (*p*) dynamic, followed by a crescendo (*cresc.*). The left hand provides a rhythmic accompaniment. The second system continues the piece, with dynamics ranging from *sub p* to *sf* (sforzando).

226.

А. Стоянов. «Сніжинки»

Andante con moto

The musical score for «Сніжинки» is in 6/8 time and Andante con moto. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system features a melody in the right hand starting with a pianissimo (*pp*) dynamic, with repeated *Ped* (pedal) markings. The left hand has a steady accompaniment. The second system continues the piece, with a piano (*p*) dynamic and further *Ped* markings.

227.

Ш. Гуно. Куплети Зібеля з опери «Фауст»*

Allegretto agitato

p

dim. *pp*

228.

Український кант «Щиголь тугу має»*

Allegro

Щи-голь ту - гу ма - є, по - ро - ду зби - ра - єт,

не хо - чет є - дин меш - ка - ти, же - ни - ть - ся ма - єт.

229.

В. Ребіков. «Жаби»

230.

А. Хачатурян. Андантіно
з «Дитячого альбому»

Andantino

The first system of the musical score for exercise 230. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is common time (C). The piece begins with a piano (*p*) dynamic in the bass staff, which plays a series of chords. The treble staff has a whole rest in the first measure, followed by a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The treble staff then plays a melodic line with eighth notes and quarter notes.

The second system of the musical score. The treble staff continues with a melodic line, marked with a crescendo (*cresc.*). The bass staff continues with chords, marked with a piano (*p*) dynamic.

The third system of the musical score. The treble staff continues with a melodic line, marked with a crescendo (*cresc.*). The bass staff continues with chords.

231.

Неаполітанська народна пісня «Санта Лючія»

Andantino

The musical score for exercise 231. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, and A-flat), and the time signature is 3/8. The piece begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The treble staff plays a melodic line with eighth notes and quarter notes, featuring a trill in the final measure. The bass staff plays a rhythmic accompaniment with chords.

232.

В. Ігнат'єв. «Вперті кварта»

Musical score for exercise 232 by V. Ignatyev, titled «Вперті кварта». The score is in 3/8 time and G major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a treble clef with a melody starting on G4, moving up stepwise to D5, and then down. The bass clef has a simple harmonic accompaniment. Dynamics include *f* (forte) and *p* (piano). The second system continues the melody, ending with a fermata on D5. Dynamics include *p* (piano).

233.

Т. Зебряк. «Трубачі»

Moderato

Musical score for exercise 233 by T. Zebryak, titled «Трубачі». The score is in 2/4 time and B-flat major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a treble clef with a melody starting on B-flat4, moving up stepwise to G5. The bass clef has a simple harmonic accompaniment. Dynamics include *mf* (mezzo-forte). The second system continues the melody, ending with a fermata on G5. Dynamics include *mf* (mezzo-forte).

234.

Г. Свиридов. «Веселий марш»

Tempo di marcia

f

Ped. *

Ped. *

Ped. *

Ped. *

235.

Українська народна пісня «Коляда, коляда»
в обробці Я. Степового

Allegretto

Ко - ля - да, ко - ля - да, дай, ба - бо, пи - ро - га,
як не да - си пи - ро - га, візь - му во - ла за ро - га...

236.

Українська народна пісня «Ой чий то кінь стоїть»*

Moderato

Ой чий то кінь сто - їть, що си - ва гри - вонь - ка? Спо - до - ба -
 лась ме - ні, спо - до - ба - лась ме - ні, та - я дів - чи - нонь - ка.

237.

Українська колискова «Тусі, тусі»

Andante

Лю - лі, лю - лі, при - ле - ті - ли гу - лі, по - сі - ли на лю - лі, ста - ли ду - ма - ти, га - да - ти,
 чим ди ти - ну го - ду - ва - ти: чи каш - ко ю, чи мед - ком, чи со - лод - ким яб - луч - ком.

238.

А. Рюїрок. «Ляльковий танець»

Tempo di valse

239.

Т. Зебряк. «Пустунка»

Vivo

240.

М. Мусоргський. Гопак
з опери «Сорочинський ярмарок»*

Allegretto scherzando

Musical score for 'Hopak' by Modest Mussorgsky. The score is in 2/4 time, key of D major. It consists of three systems of piano accompaniment. The first system shows a rhythmic pattern of eighth notes in both hands. The second system features a melodic line in the right hand with triplets and a bass line with chords and triplets. The third system continues the melodic and rhythmic development with triplets and rests.

241.

П. Чайковський. «Танець маленьких лебедів»
з балету «Лебедине озеро»*

Allegretto

Musical score for 'The Swan Dance' by Pyotr Ilyich Tchaikovsky. The score is in common time (C), key of D major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a piano (*p*) dynamic and features a steady eighth-note bass line and a melodic line in the right hand. The second system continues the melodic and rhythmic development with slurs and accents.

242.

М. Равель. Фрагмент з балету «Дитя і чари»

Tranquillo

243.

В. Ігнат'єв. «В деякому царстві»

Moderato

244.

Українська народна пісня «Іди, іди, дощику!»
в обробці Т. Шерстюк

Giososo

І - ди, і - ди, до - щи - ку, зва - рим то - бі бор - щи ку в по - ли - в'я - нім гор - щи - ку
і - ди, і - ди до - щи - ку. Цеб - ром, від - ром, дій - ни - це - ю над на - шо - ю
паш - ни - це - ю і - ди, і - ди, до - щи - ку, зва - рим то - бі бор - щи - ку.

245.

С. Борткевич. «Цілковита правда»
з «Музичних картинок за казками Г. К. Андерсена»

Allegro

246.

І. Беркович. «Чеська пісня»

Allegro

247.

О. Абрамов. «Марш веселих гномів»

Marciale

248.

С. Борткевич. «Неаполь (Народна пісня)»
з циклу «Маленький мандрівник»

Allegretto

249.

Ф. Лей. «Історія кохання»
з кінофільму «Історія кохання»

Moderato

250.

Ж. Рево, К. Франсуа. «Мій шлях»

Moderato

Musical score for exercise 250, Moderato, in 4/4 time. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has four measures, and the second system has four measures. The music features a steady eighth-note accompaniment in the bass and a melody in the treble with some slurs and a sharp sign in the final measure of the first system.

251.

Ф. Черчилль. «Нам не страшний сірий вовк»
з мультфільму «Три поросятка»

Musical score for exercise 251, in 2/4 time. It is a single-line melody in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The melody consists of a sequence of eighth and quarter notes, ending with a double bar line.

252.

К. Сен-Санс. Арія Даліли
з опери «Самсон і Даліла»

Un poco più lento

Musical score for exercise 252, Un poco più lento, in 3/4 time. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has four measures, and the second system has four measures. The music features a melody in the treble and a bass line starting with a forte (f) dynamic marking.

253.

В. Ігнат'єв. «Велетні септими»

Andante

Musical score for exercise 253, titled «Велетні септими» by V. Ignatyev. The piece is marked Andante and is in 4/4 time. It begins with a forte (f) dynamic. The score consists of three systems of piano accompaniment. The first system has four measures. The second system has four measures, with a 6/4 time signature change indicated by a double bar line. The third system has four measures and ends with a double bar line.

254.

С. Борткевич. «На grindжолах»
з циклу «Маленький мандрівник»

Vivace

Musical score for exercise 254, titled «На grindжолах» by S. Bortkevich. The piece is marked Vivace and is in 2/4 time. It begins with a piano (p) dynamic. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system has four measures. The second system has four measures and ends with a double bar line.

255.

І. Черноводяно. «Жонглер»

Musical score for exercise 255, titled «Жонглер» by I. Chernovodyano. The piece is in 4/4 time. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system has four measures. The second system has four measures and ends with a double bar line.

256.

К. Сен-Санс. «Королівський марш лева»
з сюїти «Карнавал тварин»*

Maestoso

Musical score for 'Le Roi Lion' by Camille Saint-Saëns, Op. 110, No. 1. The score is in 4/4 time and consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a forte (ff) dynamic. The second system ends with a repeat sign. The music features a steady eighth-note accompaniment in the bass and a melody in the treble.

257.

О. Бородин. Симфонія № 2, I частина

Allegro

Musical score for the first movement of 'Symphony No. 2' by Otinor Borodin. The score is in 2/4 time and consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a forte (f) dynamic. The second system ends with a forte (f) dynamic. The music features a steady eighth-note accompaniment in the bass and a melody in the treble.

258.

В. А. Моцарт. Соната для фортепіано ля мажор,
III частина*

Allegretto

Musical score for the third movement of 'Sonata in A major' by Wolfgang Amadeus Mozart. The score is in 2/4 time and consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a forte (f) dynamic. The second system ends with a forte (f) dynamic. The music features a steady eighth-note accompaniment in the bass and a melody in the treble.

259.

Ф. Куперен. «Будильник»*

Allegretto

Musical score for 'Будильник' by F. Kuperen. The piece is in 12/8 time and B-flat major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system features a treble clef with a melodic line and a bass clef with a rhythmic accompaniment. The second system continues the piece with similar textures.

260.

М. Мусоргський. «Колискова Єрьомушки»

Adagio

Musical score for 'Колискова Єрьомушки' by M. Mussorgsky. The piece is in 6/8 time and D major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system features a treble clef with a melodic line and a bass clef with a rhythmic accompaniment. The second system continues the piece with similar textures.

261.

Є. Дога. «Імпровізація»

Musical score for 'Імпровізація' by S. Doga. The piece is in 4/4 time and D major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system features a treble clef with a melodic line and a bass clef with a rhythmic accompaniment. The second system continues the piece with similar textures.

262.

Я. Лефельд. «Слон»

Andante sostenuto

mp

263.

Українська народна пісня «І шумить, і гуде»

Allegro

f

264.

Ф. Лекуппе. Етюд оп. 17, № 18

Moderato

p

Вправи для слухового аналізу

Визначити на слух послідовності, записати їх, співати, грати на музичному інструменті.

The image contains eight musical exercises, each on a single staff. The exercises are labeled with their respective key signatures and time signatures:

- D-dur**: Treble clef, key signature of two sharps (F# and C#), 3/4 time signature.
- h-moll**: Treble clef, key signature of two sharps (F# and C#), 2/4 time signature.
- F-dur**: Treble clef, key signature of one flat (Bb), 2/4 time signature.
- d-moll**: Treble clef, key signature of one flat (Bb), 3/4 time signature.
- B-dur**: Treble clef, key signature of two flats (Bb and Eb), 2/4 time signature.
- g-moll**: Treble clef, key signature of two flats (Bb and Eb), 2/4 time signature.
- A-dur**: Treble clef, key signature of three sharps (F#, C#, G#), 2/4 time signature.
- fis-moll**: Treble clef, key signature of three sharps (F#, C#, G#), 2/4 time signature.

Тритони

265.

А. Казелла. Полька-галоп

Allegramente

Musical score for exercise 265, 'Polka-Galop' by A. Kazella. The score is in 2/4 time, marked 'Allegramente' and 'mf'. It features a lively melody in the right hand with eighth-note patterns and a steady bass line in the left hand.

266.

Д. Бортнянський. «Гімн місяцю»

Maestoso

Musical score for exercise 266, 'Hymn to the Moon' by D. Bortnyanskyi. The score is in 6/8 time, marked 'Maestoso' and 'mp'. It features a slow, dignified melody in the right hand and a simple bass line in the left hand.

267.

Ж. Колодуб. Бугі-вугі

Allegretto

Musical score for exercise 267, 'Buga-Buga' by Zh. Kolodub. The score is in 6/8 time, marked 'Allegretto'. It features a lively melody in the right hand and a simple bass line in the left hand.

268.

Грузинська народна пісня «Суліко»

Moderato

Musical score for exercise 268, 'Suliko' (Georgian folk song). The score is in 3/4 time, marked 'Moderato'. It features a melody in the right hand and a bass line in the left hand, both with a moderate tempo.

269.

Й. С. Бах. Триголосна 112інвенція (симфонія) № 9 фа мінор
Largo espressivo

270.

Б. Лятошинський. Фрагмент
з симфонічної балади «Гражина»

Allegro

271.

С. Фейнберг. «Дощик накрапае»

Andante

Musical score for exercise 271 by S. Feinberg, titled "Дощик накрапае" (The Raindrops). The score is in 3/4 time, key of B-flat major, and marked Andante. It consists of four systems of piano accompaniment. The first system shows a steady eighth-note bass line and a treble line with eighth-note chords. The second system continues this pattern. The third system features a long melodic line in the treble with a fermata over the second measure, while the bass continues with eighth notes. The fourth system concludes with a final cadence in both hands.

272.

К. Б. де Холланда. «Карнавал»

Andante

Musical score for exercise 272 by K. B. de Hollanda, titled "Карнавал" (Carnival). The score is in 3/4 time, key of B-flat major, and marked Andante. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system features a treble line with a melodic line marked "mf" and a bass line with eighth notes. The second system continues the piece with similar textures and concludes with a final cadence.

273.

М. Глінка. «Попутна пісня»*

Allegro molto

274.

Л. Шукайло. Сонатина до мажор

Allegretto

275.

О. Даргомижський. «Козачок»

Allegretto

276.

Українська народна пісня
«Сонце низенько, вечір близенько»

Cantabile

Сон-це ни-зень-ко, ве-чір бли-зень-ко, ви-йди до ме-не,
мо-є сер-день-ко, ви-йди до ме-не, мо-є сер-день-ко.

277.

Ф. Шуберт. Експромт сі-бемоль мажор

Andante

p

278.

Ж. Оффенбах. Арієта Періколи
з оперети «Перікола»

Andantino

pp

279.

Й. Гайдн. Престо

Presto

mf

280.

Т. Зебряк. Етюд «Тритони»

Moderato

mf

281.

Українська народна пісня «Ой зацвіла червона калина»

Lento

mf

282.

Я. Степовий. «Садок вишневий»

Moderato

mf

283.

Українська народна пісня
«Не чудуйтеся, добрі люди, що перебираю»

Cantabile

284.

М. Лисенко. «Нащо мені чорні брови»

Andantino

285.

Г. Ф. Гендель. Менует соль мінор

286.

Ф. Якименко. Елегія

Andante

287.

Л. ван Бетховен. Соната для фортепіано № 8 до мінор
«Патетична», I частина*

Allegro molto e con brio

Musical score for the first system of the first movement of Beethoven's Piano Sonata No. 8 in F minor, Op. 10, No. 3. The score is in 3/4 time and consists of three systems. The first system shows the right hand starting with a piano (*p*) dynamic and the left hand with a piano (*p*) dynamic. The second system features a forte (*sf*) dynamic in the right hand and a piano (*p*) dynamic in the left hand. The third system continues with a forte (*sf*) dynamic in both hands.

288.

Ю. Щуровський. «Чорний ворон»

Importante

Musical score for the first system of the piece «Чорний ворон» by Yuri Shchurivsky. The score is in 4/4 time and consists of two systems. The first system shows the right hand starting with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and the left hand with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The second system features a forte (*f*) dynamic in the right hand and a mezzo-forte (*mf*) dynamic in the left hand.

289.

В. Баркаускас. «Таємниця»

Musical score for the first system of the piece «Таємниця» by Vytautas Barkauskas. The score is in 4/4 time and consists of two systems. The first system shows the right hand starting with a piano (*p*) dynamic and the left hand with a piano (*p*) dynamic. The second system features a piano (*p*) dynamic in the right hand and a piano (*p*) dynamic in the left hand.

290.

Т. Ростимашенко. «Чаклун»

Allegro fantastico

Musical score for piece 290, «Чаклун» by Т. Ростимашенко. The score is in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a forte (f) dynamic in the left hand and a mezzo-piano (mp) dynamic in the right hand. The second system continues the piece with various dynamics and articulations.

291.

К. Сен-Санс. «Кури та півні»
з сюїти «Карнавал тварин»*

Allegro moderato

Musical score for piece 291, «Кури та півні» by К. Сен-Санс. The score is in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a forte (f) dynamic. The second system features a trill in the right hand and various dynamics and articulations.

Вправи для слухового аналізу

Визначити на слух послідовності, записати їх, співати, грати на музичному інструменті.

G-dur

G-dur   **e-moll**

D-dur

h-moll

F-dur

d-moll

B-dur

g-moll

Характерні інтервали. Збільшена секунда, зменшена септима

292.

М. Іпполітов-Іванов. «Тюркські фрагменти»

Moderato

293.

Г. Вольфарт. Модерато

Moderato

294.

О. Білаченко. «Стрімкий потяг»

Allegro

295.

Вірменський танець «Шалахо»

Allegro moderato

296.

П. Чайковський. «Березень. Пісня жайворонка»
з фортепіанного циклу «Пори року»

un pochettino più mosso

297.

Н. Рота «Говори тихо, кохання»
з кінофільму «Хрещений батько»

Adagio

298.

П. Чайковський. Па-де-сіс
з III д. балету «Лебедине озеро»

Allegro semplice

Musical score for 'Allegro semplice' in 2/4 time, key of B-flat major. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a piano (*p*) dynamic. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. The second system continues the piece.

299.

Українська народна пісня «Ой гаю мій, гаю»

Tranquillo

Musical score for 'Tranquillo' in 3/4 time, key of D major. The score consists of two systems of vocal melody with lyrics. The first system includes a triplet of eighth notes. The second system continues the melody.

Ой га - ю мій, га - ю, та гус-тий, не про- гля - ну. У - пус -
ти- ла та го- лу - бонь- ка та вже й не пій- ма - ю.

300.

Ф. Шопен. Прелюдія мі мінор*

Largo

Musical score for 'Largo' in 4/4 time, key of D major. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a piano (*p*) dynamic. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. The second system continues the piece.

301.

Й. С. Бах. Двоголосна інвенція № 4 ре мінор*

Allegro deciso

302.

І. Поклад. «Скрипка грає»

Moderato

303.

ІІ. Чайковський. Па-де-труа (кода)
з балету «Лебедине озеро»

Allegro vivace

304.

ІІІ. Свиридов. «Бранний клич»

Tempo di marcia

305.

ІV. ван Бетховен. Концерт для фортепіано
з оркестром № 3, ІІІ частина

Allegro

306.

В. Косенко «Не хочуть купити ведмедика»
з циклу «24 дитячі п'єси для фортепіано»

Moderato

307.

Е. Мак-Доуелл. «Самотня хатина»

Con grande espressione

308.

М. Мусоргський. «Хатинка на курячих ніжках»
з фортепіанного циклу «Картинки з виставки»*

Andante mosso

Характерні інтервали. Зменшена кварта, збільшена квінта

309.

Українська народна пісня «Ой на горі мак»

Andante

Ой на го-рі мак, під го-ро-ю так... Мак, ма-ки, ма-кі-воч-ки,
зо-ло-ті-ї ма-кі-воч-ки, стань-те ви так, як на го-рі мак!

310.

М. Римський-Корсаков. Фрагмент з опери «Золотий півник»

Allegretto

311.

Р. Шуман. «Метелики»
з фортепіанного циклу «Карнавал»*

Prestissimo

Musical score for Prestissimo, measures 312-313. The score is in 2/4 time, key of B-flat major. It consists of two systems of piano accompaniment. Each system has a treble and bass staff. The right hand plays a rapid eighth-note pattern, while the left hand plays a slower eighth-note accompaniment. Dynamics include *sf* and *Ped.* with asterisks.

312.

М. Дремлюга. «Казочка»

Andantino

Musical score for Andantino, measures 313-314. The score is in 4/4 time, key of D major. It consists of two systems of piano accompaniment. Each system has a treble and bass staff. The right hand plays a melody with eighth and quarter notes, while the left hand plays a bass line with quarter and eighth notes. Dynamics include *mf*.

313.

Л. Моцарт. Буре

Allegro

Musical score for Allegro, measures 314-315. The score is in common time (C), key of B-flat major. It consists of two systems of piano accompaniment. Each system has a treble and bass staff. The right hand plays a melody with quarter and eighth notes, while the left hand plays a bass line with quarter notes. Dynamics include *f*.

314.

В. Монті. Чардаш

Largo

315.

Ж. Косма. «Опале листя»

Con moto

316.

Р. Коччанте. «Белль» з мюзиклу «Нотр-Дам де Парі»

Moderato

317.

С. Геллер. Етюд соль мінор

Allegro

318.

Ю. Еггхард. «Маленький ноктюрн»

Andantino appassionato

319.

М. Лисенко. Арія Остапа
з опери «Тарас Бульба»

Andante cantabile

320.

А. Горчинський. «Червона троянда»

Moderato

321.

З. Конфрі. «Гринвіцька кралечка»

Allegro

322.

І. Шамо. «Києве мій»

Moderato, cantabile

323.

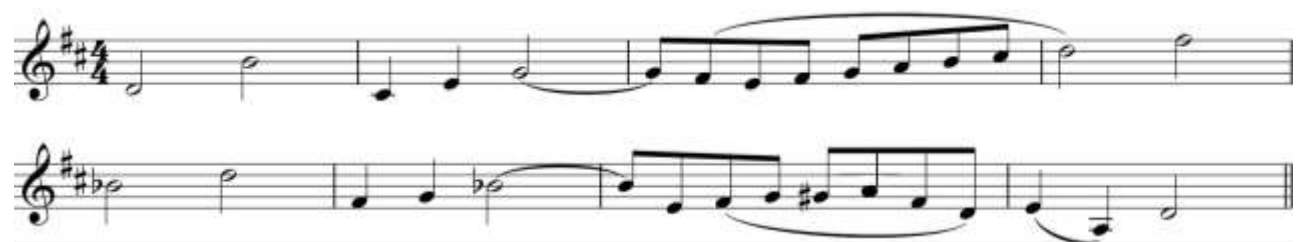
П. Чайковський. «Листопад. На трійці»
з фортепіанного циклу «Пори року»*

Allegro moderato

324.

М. Ладухін. «1000 прикладів музичного диктанту»

325.

Б. Лятошинський. Фрагмент
з симфонічної балади «Гражина»

326.

М. Жарр. Вальс з кінофільму «Доктор Живаго»

Tempo di valse

327.

Р. Леонкавалло. Аріозо Каніо з опери «Паяці»

Adagio

Вправи для слухового аналізу

Визначити на слух послідовності, записати їх, співати, грати на музичному інструменті.

D-dur

h-moll

A-dur

fis-moll

F-dur

d-moll

B-dur

g-moll

ХІІІ. Види голосоведіння: паралельний, непрямий, протилежний рух голосів. «Золотий хід валторн». Органний пункт

Паралельний, непрямий, протилежний рух голосів

328.

Українська народна пісня «Ой минула вже зима»
в обробці Т. Шерстюк

Allegro, giocoso

Ой ми - ну - ла вже зи - ма, сні - гу, льо - ду вже не - ма.
Ой, не - ма, ой, не - ма, сні - гу, льо - ду вже не - ма.

329.

П. Майборода. «Київський вальс»*

Moderato

330.

В. Косенко. Гавот
з «11 етюдів у формі старовинних танців»*

Allegro moderato

331.

Й. Штраус (син). «Казки Віденського лісу»*

Tempo di valse

332.

Українська народна пісня «Дударик»*
в обробці М. Леонтовича

Moderato

Ді - ду мій, ду - да - ри - ку, ти ж, бу - ло, се - лом і - деш,
Ду...

333.

Словацька народна пісня «Летіла ластівка»

Andante

334.

Білоруська народна пісня «Прилетіли гуси»

Lento

Two staves of music in C major, 4/4 time. The first staff begins with a piano (*p*) dynamic. The second staff begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The music features a simple melody with some chromaticism and a steady accompaniment.

335.

Л. ван Бетховен. Романс

Moderato

A single staff of music in C major, 3/4 time. It begins with a piano (*p*) dynamic. The melody is characterized by flowing eighth and sixteenth notes, typical of a Romantic-era romance.

336.

Українська народна пісня «Шумить, гуде дібровонька»

Moderato

Two staves of music in E-flat major, 3/4 time. The melody is rhythmic and features many eighth and sixteenth notes, capturing the sound of a forest stream.

337.

С. Ляховицька. «Дражнилка»

Vivo

Three staves of music in E-flat major, 2/4 time. It begins with a forte (*f*) dynamic. The piece is a lively dance with a driving eighth-note accompaniment and a melody of eighth and sixteenth notes.

338.

Д. Кабалевський. «Їжачок»

Allegro

Musical score for piano accompaniment of «Їжачок» by D. Kabalevsky. The score is in 2/4 time and consists of two systems. The first system starts with a dynamic marking of *mf*. The second system includes dynamic markings of *p* and *f*.

«Золотий хід валторн»

339.

Н. Паганіні. Капріс № 9*

Allegro

Musical score for violin accompaniment of «Капріс № 9*» by N. Paganini. The score is in 2/4 time and consists of two systems. The first system starts with a dynamic marking of *mf*.

340.

«Українська пісня»

Allegretto

Musical score for violin accompaniment of «Українська пісня». The score is in 3/8 time and consists of two systems.

341.

Ю. Шамо. «Марш олов'яного солдатика»

Tempo di marcia

Musical score for 'March of the Tin Soldier' (Марш олов'яного солдатика) by Yurii Shamo. The score is in 4/4 time and consists of two systems of piano accompaniment. The first system includes a treble and bass clef staff with notes and rests, and a 'Ped.' (pedal) marking with an asterisk below the bass staff. The second system also includes a treble and bass clef staff with notes and rests, and a 'Ped.' (pedal) marking with an asterisk below the bass staff. The score is written in a key signature of one flat (B-flat).

342.

А. Ельменрейх. Рондо

Allegretto

Musical score for 'Rondo' (Рондо) by Alexander Elymenreich. The score is in 2/4 time and consists of two systems of piano accompaniment. The first system includes a treble and bass clef staff with notes and rests, and a 'mp' (mezzo-piano) dynamic marking in the treble staff. The second system also includes a treble and bass clef staff with notes and rests. The score is written in a key signature of one flat (B-flat).

343.

П. Чайковський. «Вересень. Полювання»
з фортепіанного циклу «Пори року»*

Allegro non troppo

Musical score for 'September. Hunting' by Pyotr Ilyich Tchaikovsky. The score is in 4/4 time and consists of two systems of two staves each. The first system shows the right hand with triplets of eighth notes and the left hand with chords and triplets. The second system continues with similar patterns, including a dynamic change from piano (*p*) to mezzo-forte (*mf*).

Органний пункт

344.

М. Дремлюга. «Луна»
з «Фортепіанного альбому»

Allegro moderato

Musical score for 'Moon' by Mykhailo Dremlyuga. The score is in common time (C) and consists of two systems of two staves each. The right hand features a melodic line with slurs and dynamics from forte (*f*) to piano (*p*). The left hand provides a harmonic accompaniment with sustained chords and slurs.

345.

Й. С. Бах. Прелюдія до мажор
з II тому «Добре темперованого клавіру»

Moderato

346.

М. Лисенко. Пісня Кобзаря «Ой кряче ворон»
з опери «Тарас Бульба»*

Moderato

347.

П. Сокальський. Ескіз № 3.
Українська пісня «А в моего батька двір невеликий»

Allegro assai

Musical score for exercise 347, titled "Українська пісня «А в моего батька двір невеликий»" by П. Сокальський. The tempo is marked "Allegro assai". The score is in 2/4 time and consists of two systems. The first system begins with a piano (*p*) dynamic and includes a repeat sign. The second system begins with a forte piano (*fp*) dynamic. The music is written for piano with treble and bass staves.

348.

Ж. Дандло. «Старовинна пісенька»

Moderato

Musical score for exercise 348, titled "Старовинна пісенька" by Ж. Дандло. The tempo is marked "Moderato". The score is in 2/4 time and consists of a single system. The music is written for piano with treble and bass staves.

349.

І. Альбеніс. «Каталонське капричіо» op. 165 № 5

Allegretto

Musical score for exercise 349, titled "Каталонське капричіо" op. 165 № 5 by І. Альбеніс. The tempo is marked "Allegretto". The score is in 2/4 time and consists of two systems. The first system begins with a piano (*p*) dynamic and includes a mezzo-forte dolce (*mp dolce*) dynamic. The second system begins with a mezzo-forte (*mp*) dynamic. The music is written for piano with treble and bass staves. Pedal markings (*Ped.*) are present throughout the piece.

350.

О. Бородин. «Княжа пісня»
з опери «Князь Ігор»

Moderato assai

Що у кня - зя да Во - ло -

ди - ми - ра, Во - ло - ди - ми - ра свет Я - ро - сла - ви - ча

351.

Г. Стотхард. Фокстрот з оперети «Роз-Марі»

Moderato

352.

М. Мусоргский. «Старый замок»
з фортепианного цикла «Картинки з виставки»*
Andantino molto cantabile e con dolore

The image shows a piano score for the piece 'The Old Castle' (Старый замок) by Modest Mussorgsky. The score is in 6/8 time and the key signature has three sharps (F#, C#, G#). It consists of two systems of piano accompaniment. The first system is marked *pp* and the second *mp con espress.*. The bass line features a prominent pedal point with asterisks indicating sustained notes. The right hand has a melodic line with some slurs and accents.

XIV. Головні тризвуки лада та їхні обернення. Гармонічні звороти з прохідними та допоміжними акордами. Кадансовий квартсекстакорд. Зменшений тризвук. Збільшений тризвук.

Головні тризвуки ладу та їхні обернення

353.

Й. С. Бах. Двоголосна інвенція № 8 фа мажор*

Presto e leggiero possibile

354.

В. А. Моцарт. Концерт для кларнета з оркестром,
II частина

Adagio

355.

Українська колискова «Ой ну, коте, коточок»

Lento

Ой ну, ко - те, ко - то - чок, не йди ра - но в са - до - чок,
не по - ло - хай га - ло - чок. Не - хай гал - ки квіт - ки рвуть,

356.

К. Сен-Санс. «Кенгуру»
з сюїти «Карнавал тварин»*

Moderato

The musical score for 'Kangaroo' is presented in two systems. The first system is in 4/4 time, marked 'p' (piano). The second system is in 3/4 time, marked 'pp' (pianissimo). The score is written for piano accompaniment.

357.

Г. Геуман. «Романтична прелюдія»

Allegro con espressione

The musical score for 'Romantic Prelude' is presented in two systems. The first system is in 4/4 time, marked 'mf' (mezzo-forte). The second system is in 4/4 time, marked 'p' (piano). The score is written for piano accompaniment.

358.

М. Глінка. «Гуде вітер вельми в полі»*

Allegretto

The musical score for 'The Wind Blows Very Loudly in the Field' is presented in two systems. The first system is in 2/4 time and includes a vocal line with lyrics in Ukrainian: "Гу - де ві - тер вель - ми в по - лі ре - ве, ліс ла - ма - є,". The second system is in 2/4 time and is for piano accompaniment.

359.

В. Кирейко. «Метелиця»

Allegro moderato

Musical score for exercise 359, titled «Метелиця» by V. Kireiko. The tempo is marked Allegro moderato. The score is in 2/4 time and D major. It consists of two staves. The right hand plays a melody of eighth notes, and the left hand plays a steady eighth-note accompaniment. The dynamic marking is piano (p).

360.

Л. ван Бетховен. «Весняний заклик»

Vivo

Musical score for exercise 360, titled «Весняний заклик» by L. van Beethoven. The tempo is marked Vivo. The score is in 3/4 time and D major. It consists of two staves. The right hand plays a melody of quarter notes, and the left hand plays a steady quarter-note accompaniment. The dynamic markings are forte (f) and mezzo-forte (mf).

361.

Ф. Куперен. «Прихильні зозулі у жовтому доміно»

Allegretto

Musical score for exercise 361, titled «Прихильні зозулі у жовтому доміно» by F. Kuperen. The tempo is marked Allegretto. The score is in 3/8 time and D major. It consists of two staves. The right hand plays a melody of eighth notes, and the left hand plays a steady eighth-note accompaniment.

362.

А. Вівальді. Концерт «Весна», II частина
з циклу концертів «Пори року»*

Largo

Musical score for exercise 362, titled «Весна», II частина з циклу концертів «Пори року»* by A. Vivaldi. The tempo is marked Largo. The score is in 3/4 time and D major. It consists of two staves. The right hand plays a melody of quarter notes, and the left hand plays a steady quarter-note accompaniment. The dynamic marking is pianissimo (pp). There is an 8-measure rest in the right hand.

363.

О. Даргомижський. «Табакерковий вальс»*

Allegretto

8ma

mp

364.

Е. Гріг. «Смерть Озе»
з музики до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт»*

Andante doloroso

p

pp

365.

О. Глазунов. Фрагмент з балету «Раймонда»

Sostenuto

ff *sf*

366.

Українська народна пісня «Дивная новина»
в обробці Т. Шерстюк

Dolce

Див-на - я но - ви - на: Ни-ні Ді-ва си - на по-ро-ди-ла.
в Віф-ли - є - мі Ма - рі - я є . ди - на. ди - на.
є - дв-на.

1. 2.

367.

С. Монюшко. Фрагмент з опери «Галька»

Andantino

pp

368.

П. Чайковський. «Соловейко»

Andante molto

Не люб-лю зи-мы ва-шей бе-лой, не люб-лю я буй-но-го вет-ра

369.

Й. Гайдн. Струнне тріо, I частина

Allegretto ed innocente

p *fz*

370.

Р. Шуман. «Колискова пісенька»
з фортепіанного циклу «Листки з альбому»

Moderato

p

Ped *Ped *Ped *Ped *Ped *Ped *Ped

371.

Українська народна пісня «Де Крим за горами»

Moderato

Де Крим за го - ра - ми, де со-неч - ко ся - є,
ой там мо - я ми - ла - я го - луб-ка лі - та - є.

The musical score is in 6/8 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). It consists of two systems. The first system has a vocal line and a piano accompaniment. The second system also has a vocal line and a piano accompaniment. The piano part features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand.

372.

Л. Бернстайн. «Америка»
з мюзиклу «Вестсайдська історія»

Allegro

mf

The musical score is in 6/8 time with a key signature of two sharps (F# and C#). It consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a dynamic marking of *mf*. The piano part features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand.

Гармонічні звороти з прохідними та допоміжними акордами

373.

П. Чайковський. «Що змовк веселощів голос?»

Moderato assai

Musical score for exercise 373, titled «Що змовк веселощів голос?» by P. Tchaikovsky. The tempo is Moderato assai. The score is in 2/4 time and B-flat major. It consists of two staves: a treble staff and a bass staff. The melody is in the treble staff, and the accompaniment is in the bass staff. The piece features a series of chords and moving lines in both hands.

374.

Л. ван Бетховен. Багатель мі-бемоль мажор

Andante grazioso, quasi allegretto

Musical score for exercise 374, titled «Багатель мі-бемоль мажор» by L. van Beethoven. The tempo is Andante grazioso, quasi allegretto. The score is in 6/8 time and B-flat major. It consists of two staves: a treble staff and a bass staff. The melody is in the treble staff, and the accompaniment is in the bass staff. The piece features a series of chords and moving lines in both hands.

375.

Латиська народна пісня «Чия там пісня лунає?»
в обробці Я. Цимзе

Adagio

Musical score for exercise 375, titled «Чия там пісня лунає?» (Latvian folk song) in the arrangement by J. Cimza. The tempo is Adagio. The score is in 3/4 time and B-flat major. It consists of two staves: a treble staff and a bass staff. The melody is in the treble staff, and the accompaniment is in the bass staff. The piece features a series of chords and moving lines in both hands.

376.

К. Черні. Етюд до мажор

Allegro

Musical score for exercise 376, titled "Etude in Major" by K. Cherni. The score is in common time (C) and marked "Allegro". It consists of two systems of two staves each. The first system begins with a dynamic marking of *mf*. The right hand features a melodic line with slurs and ties, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

377.

Р. Шуман. «Сміливий вершник»
з «Альбому для юнацтва»*

Allegro

Musical score for exercise 377, titled "The Brave Knight" by R. Schumann, from the "Album for the Young". The score is in 6/8 time and marked "Allegro". It consists of two systems of two staves each. The right hand has a melodic line with slurs and ties, and the left hand has a rhythmic accompaniment with chords and single notes.

378.

Російська народна пісня «Ах, утушка луговая»

Allegro

Musical score for item 378, a Russian folk song in 2/4 time. The score is written for piano and consists of two systems. The first system has a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The right hand plays chords and eighth-note patterns, while the left hand has a simple bass line. The second system continues the piece, ending with a double bar line and repeat dots.

379.

Д. Чімароза. Соната соль мажор

Allegro

Musical score for item 379, a sonata by Debussy in 3/8 time. The score is written for piano and consists of two systems. The first system has a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/8 time signature. The right hand plays a continuous eighth-note melody, while the left hand plays a steady bass line. The second system continues the piece, ending with a double bar line and repeat dots.

380.

О. Гедіке. Танець

Allegretto giocoso

Musical score for item 380, a dance by Opus 28 in 3/4 time. The score is written for piano and consists of two systems. The first system has a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The right hand plays a melody with a dynamic marking of *mf*, while the left hand plays chords. The second system continues the piece, ending with a double bar line and repeat dots.

381.

І. Поклад. «Чарівна скрипка»*

Andante, dolce

Musical score for exercise 381, featuring two staves of music in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). The tempo is Andante, dolce. The music consists of chords and simple melodic lines.

382.

М. Глінка. Варіації на шотландську тему

Moderato

Musical score for exercise 382, featuring two staves of music in 3/4 time with a key signature of one flat (Bb). The tempo is Moderato. The music includes a piano (*p*) dynamic and a dolce marking. It features a melody with grace notes and a bass line with chords.

383.

Д. Бортнянський. Соната для клавесину фа мажор,
І частина*

Allegro

Musical score for exercise 383, featuring two staves of music in 4/4 time with a key signature of one flat (Bb). The tempo is Allegro. The music includes a forte (*f*) dynamic. It features a melody with grace notes and a bass line with a rhythmic pattern.

384.

С. Прокоф'єв. «Вулиця прокидається»
з балету «Ромео і Джульєтта»*

Allegretto

Musical score for 'Allegretto' by Prokofiev. The score is in 2/4 time, key of D major (two sharps). It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a treble clef with a melody of eighth and sixteenth notes, and a bass clef with a rhythmic accompaniment of chords. The second system continues the melody and accompaniment. Dynamics include accents (v) and a final forte (f) marking.

385.

П. Чайковський. «Старовинна французька пісенька»
з «Дитячого альбому»*

Molto moderato

Musical score for 'Molto moderato' by Tchaikovsky. The score is in 2/4 time, key of B-flat major (two flats). It consists of a single system of piano accompaniment. The treble clef has a melody with slurs and a piano (p) dynamic marking. The bass clef has a rhythmic accompaniment of chords. Dynamics include piano (p) and accents (>).

Вправи для слухового аналізу

Визначити на слух послідовності, записати їх, співати, грати на музичному інструменті.

C-dur a-moll

Exercise 1: C-dur (C major) and a-moll (A minor). The notation shows a sequence of chords in 3/4 time, starting with C-dur and moving to a-moll.

C-dur a-moll

Exercise 2: C-dur (C major) and a-moll (A minor). The notation shows a sequence of chords in 3/4 time, starting with C-dur and moving to a-moll.

G-dur e-moll

Exercise 3: G-dur (G major) and e-moll (E minor). The notation shows a sequence of chords in 2/4 time, starting with G-dur and moving to e-moll.

D-dur h-moll

Exercise 4: D-dur (D major) and h-moll (D minor). The notation shows a sequence of chords in 2/4 time, starting with D-dur and moving to h-moll.

F-dur d-moll

Exercise 5: F-dur (F major) and d-moll (D minor). The notation shows a sequence of chords in 2/4 time, starting with F-dur and moving to d-moll.

B-dur g-moll

Exercise 6: B-dur (B major) and g-moll (G minor). The notation shows a sequence of chords in 2/4 time, starting with B-dur and moving to g-moll.

A-dur fis-moll

Exercise 7: A-dur (A major) and fis-moll (A minor). The notation shows a sequence of chords in 2/4 time, starting with A-dur and moving to fis-moll.

E-dur cis-moll

Exercise 8: E-dur (E major) and cis-moll (E minor). The notation shows a sequence of chords in 2/4 time, starting with E-dur and moving to cis-moll.

Зменшений тризвук

386.

Л. ван Бетховен. Сонатина для фортепіано соль мажор,
I частина*

Moderato

Musical score for the first exercise, Moderato, by Beethoven. The score is in G major, 3/4 time, and begins with a piano (*p*) dynamic. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

387.

Т. Петриненко. «Україна»*

Importante

Musical score for the second exercise, Importante, by Petrynenko. The score is in G major, 3/4 time. It consists of two staves of music, both featuring a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

388.

Українська народна пісня «Попід терном стежечка»
в обробці М. Леонтовича

Allegro

Musical score for the third exercise, Allegro, featuring a Ukrainian folk song. The score is in G minor, 2/4 time, and begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The right hand has a melodic line with eighth and sixteenth notes, and the left hand provides a harmonic accompaniment. The lyrics are: По - під тер - ном сте - жеч - ка, по - під тер - ном сте - жеч - ка, би - та - я бу - ла, би - та - я бу - ла.

389.

Українська народна пісня «Ой ти, гарний Семене»

Allegro

Ой ти, гар - ний Се - ме - не, при-йди, сядь ко - ло ме - не!
 І ко - ро - ва вме - не є! Сва - тай ме - не, Се - ме - не!

390.

Г. Ф. Гендель. Сонатина сі-бемоль мажор

Allegro

f *tr* *mf*
cresc. *f*

391.

Українська народна пісня «Поле, поле широке»

Moderato

392.

Українська народна пісня «Вечір на дворі»*

Moderato

Ві-чір на дво - рі, ніч на-сту- па - є, вий-ди, дів - чи - но, сер-це ба- жа - є!

393.

Л. Левітова. «Ой заграй, дударіку»

Allegretto

394.

Д. Січинський. «Пісня без слів»

Andante cantabile

395.

Ф. Шуберт. «Притулок»

Energico

396.

Д. Чімароза. Соната до мінор

Allegro

397.

Л. Грабовський. «Жартівливий вальс-шарманка»

Tempo di valse

The musical score for piece 397 is written for piano. It consists of two systems of music. The first system has a dynamic marking of *mp*. The music is in 3/4 time and B-flat major. The right hand features a melody with eighth and quarter notes, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

398.

Й. С. Бах. «Маленька прелюдія» до мінор*

Con moto

The musical score for piece 398 is written for piano. It consists of two systems of music. The music is in 3/4 time and B-flat minor. The right hand features a rapid, rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a simple harmonic accompaniment with chords and single notes.

Вправи для слухового аналізу

Визначити на слух послідовності, записати їх, співати, грати на музичному інструменті.

The exercises consist of four rows of musical notation, each with two key signatures and a time signature:

- Row 1: **F-dur** (F major) in 2/4 time, followed by **d-moll** (d minor) in 3/4 time.
- Row 2: **D-dur** (D major) in 3/4 time, followed by **h-moll** (h minor) in 2/4 time.
- Row 3: **Es-dur** (E-flat major) in 2/4 time, followed by **c-moll** (c minor) in 2/4 time.
- Row 4: **A-dur** (A major) in 2/4 time, followed by **fis-moll** (f-sharp minor) in 3/4 time.

Збільшений тризвук

399.

М. Римський-Корсаков. Вступ (І дія)
з опери «Казка про царя Салтана»

The score is for **Allegretto alla marcia** in 2/4 time, key of D major. It features a piano introduction and a main section with triplets. Dynamics include *f* (forte) and *p* (piano).

400.

С. Прокоф'ев. Па-де-шаль
з балету «Попелюшка»*

Allegretto

The musical score for Prokofiev's 'Pade-shal' is presented in two systems. The first system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. The upper staff begins with a piano (*p*) dynamic and features a melodic line with eighth and sixteenth notes, including a triplet of eighth notes. The lower staff provides a rhythmic accompaniment of eighth notes. The second system continues the piece, with the upper staff marked mezzo-forte (*mf*) and featuring more complex melodic passages with slurs and ties. The lower staff continues with eighth-note accompaniment.

401.

В. А. Моцарт. Менует

Tempo di minuetto

The musical score for Mozart's Minuet is presented in two systems. The first system consists of a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The key signature is two sharps (F#, C#) and the time signature is 3/4. The upper staff begins with a piano (*p*) dynamic and features a melodic line with eighth and sixteenth notes. The lower staff provides a rhythmic accompaniment of eighth notes. The second system continues the piece, with the upper staff marked forte (*f*) and featuring more complex melodic passages with slurs and ties. The lower staff continues with eighth-note accompaniment, alternating between forte (*f*) and piano (*p*) dynamics.

402.

С. Самоткін. «Меланхолійний вальс»
(перекладення Т. Сулковської)

Tempo di valse

mp

403.

Л. Ревуцький. «Дзвони»
з вокального циклу «Сонечко»*

Allegro assai

Ой, дзвони дзвонять, хорти вовка гонять

404.

М. Лисенко. «Ой люлі, люлі»
з музики до «Кобзаря», серія 1

Andantino

Ой лю-лі, лю-лі, мо-я ди-ти-но, вдень і вно-чі.

Пі-дешь, мій си-ну, по Ук-ра-ї-ні, нас кле-ну-чи.

405.

С. Борткевич. «Дзвін»
з «Музичних картинок за казками Г. К. Андерсена»

Andante

pp

Ped Ped Ped Ped Ped Ped Ped Ped Ped

Вправи для слухового аналізу

Визначити на слух послідовності, записати їх, співати, грати на музичному інструменті.

The image displays two musical staves with chord progressions. The first staff is labeled "G-dur" and "e-moll". It starts in G major (one sharp) and changes to E minor (no sharps or flats) after a double bar line. The second staff is labeled "Fdur" and "d-moll". It starts in F major (no sharps or flats) and changes to D minor (two flats) after a double bar line. Both staves use a treble clef and a 3/4 time signature. The chords are written as block chords with stems pointing upwards.

XV. Домінантсептакорд, доміантовий нонакорд. Перерваний зворот. Обернення доміантсептакорду

Домінантсептакорд, доміантовий нонакорд

406.

Й. Гайдн. Симфонія № 94 «Сюрприз», II частина*

Andante

The musical score for exercise 406 is in 2/4 time and marked *p* (piano). It consists of two staves. The right staff (treble clef) begins with a series of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, followed by a quarter rest. The left staff (bass clef) begins with a series of quarter notes: C3, G2, F2, E2, D2, C2, followed by a quarter rest. The piece concludes with a dominant seventh chord (F4, C5, G4, B4) in the right hand and a dominant ninth chord (F4, C5, G4, B4, D5) in the left hand.

407.

Українська народна пісня
«Ой чи є, чи нема пан господар дома»
в обробці Т. Шерстюк

Allegro

The musical score for exercise 407 is in 2/4 time and marked *Allegro*. It consists of two systems of staves. The first system shows the right hand (treble clef) with a series of quarter notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, followed by a quarter rest. The left hand (bass clef) begins with a series of quarter notes: C3, G2, F2, E2, D2, C2, followed by a quarter rest. The second system shows the right hand with a series of quarter notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, followed by a quarter rest. The left hand begins with a series of quarter notes: C3, G2, F2, E2, D2, C2, followed by a quarter rest. The piece concludes with a dominant seventh chord (F4, C5, G4, B4) in the right hand and a dominant ninth chord (F4, C5, G4, B4, D5) in the left hand.

Ой чи є, чи не - ма пан гос - по - дар до - ма?
Щед - рий ве - чір, доб - рий ве - чір, пан гос - по - дар до - ма?

408.

В. А. Моцарт. «Туга за весною»

Allegro

409.

В. А. Моцарт. Концерт для фортепіано з оркестром до мажор, II частина

Andante

410.

Українська народна пісня «Дівка Марина»
в обробці Т. Шерстюк

Cantabile

Дів-ка Ма-ри-на в бро-ду сто-я-ла на І-ва-на,
дів-ка Ма-ри-на в бро-ду сто-я-ла на Ку-па-ла.

411.

П. Чайковський. «Німецька пісенька»
з «Дитячого альбому»*

Molto moderato

Musical score for 'German Song' by P. Tchaikovsky. The score is in 3/4 time, key of B-flat major, and marked 'Molto moderato'. It features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The first system starts with a dynamic marking of *mf*. The melody consists of eighth and quarter notes, with some slurs and accents. The bass line consists of chords and single notes.

412.

Українська народна пісня «Добрий вечір тобі, пане господарю»
в обробці Т. Шерстюк

Maestoso

Musical score for the Ukrainian folk song 'Good Evening to You, My Lord' by T. Sherstuk. The score is in 3/4 time, key of D major, and marked 'Maestoso'. It features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The first system starts with a dynamic marking of *mf*. The melody consists of quarter and eighth notes, with some slurs and accents. The bass line consists of chords and single notes. The lyrics are: па-не гос-по-да-рю, ра-дуй-ся, До-брий ве-чір то-бі, ой, ра-дуй-ся Зе-мле, син Бо-жий на-ро-див-ся.

413.

Л. ван Бетховен. «Шотландська застільна»

Allegretto

Musical score for 'Scottish Drinking Song' by L. van Beethoven. The score is in 9/8 time, key of D major, and marked 'Allegretto'. It features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The first system starts with a dynamic marking of *p*. The melody consists of eighth and quarter notes, with some slurs and accents. The bass line consists of chords and single notes. The dynamic markings *cresc.* and *fp* are used throughout the piece.

414.

Й. Тішер. Прелюдія з Партіти

Allegretto

Musical score for exercise 414 by J. Tischer, 'Prelude from Partita'. The score is in G major and 2/4 time. It consists of two staves. The right hand starts with a forte (f) dynamic and features a melodic line with eighth and sixteenth notes. The left hand provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines. A piano (p) dynamic marking appears in the fourth measure.

415.

О. Грибоедов. Вальс*

Allegretto

Musical score for exercise 415 by O. Griboedov, 'Waltz'. The score is in G major and 3/4 time. It consists of two staves. The right hand has a simple melodic line. The left hand features a steady accompaniment of chords. Pedal markings (Ped) with asterisks (*) are placed under the first three measures of the left hand. The word 'simile' is written above the fourth measure of the left hand. A first ending bracket is present in the right hand of the fourth measure, and a final pedal marking (Ped) with an asterisk (*) is at the end of the piece.

416.

В. Косенко. Вальс
з циклу «24 дитячі п'єси для фортепіано»

Lento (Tempo di valse)

Musical score for exercise 416 by V. Kosenko, 'Waltz'. The score is in G major and 3/4 time. It consists of two staves. The right hand has a melodic line with a mezzo-forte (mf) dynamic. The left hand has a simple accompaniment of chords. Pedal markings (Ped) with asterisks (*) are placed under the first four measures of the left hand.

417.

М. Маркевич. «Сирота» («Нащо мені чорні брови»)

Andante sostenuto

Musical score for exercise 417, M. Markevich's «Сирота» («Нащо мені чорні брови»). The score is in 2/4 time, key of B-flat major. It features a piano introduction with dynamic markings *f*, *sf*, *p*, *p*, and *sf*. The piece is marked *Andante sostenuto*.

418.

У. Хенді. Блюз «Сен-Луї»

Andante espressivo

Musical score for exercise 418, U. Hendi's Blues «Сен-Луї». The score is in 4/4 time, key of D major. It features a piano introduction with a dynamic marking of *p*. The piece is marked *Andante espressivo*.

419.

Р. Лісова. «Ти в думках моїх»

Espressivo

Musical score for exercise 419, R. Lisova's «Ти в думках моїх». The score is in 4/4 time, key of B-flat major. It features a piano introduction with dynamic markings *mp* and *mf*. The piece is marked *Espressivo*. The score includes a series of *Ped.* (pedal) markings under the bass line.

420.

Г. Фрід. «Ведмедик»

Andante

421.

Дж. Россіні. «Альпійська пастушка»*

Tempo di valse

422.

Й. Штраус (син). Вальс
з оперети «Циганський барон»*

Tempo di valse

p

Ped. *

Ped. *

Ped. *

Ped. *

Ped. *

423.

Ю. Щуровський. «Чеська танцювальна»

Allegretto scherzando

mf

424.

А. Коломієць. Гопак

Allegretto

mf

425.

С. Борткевич. «Принцеса на горошині»
з «Музичних картинок за казками Г. К. Андерсена»

Allegretto

426.

Ф. Шопен. Мазурка сі-бемоль мажор*

Vivo

427.

Латиська народна пісня «Вій, вітерець»
в обробці А. Юрьана

Moderato

428.

Ф. Шуберт. Експромт ля-бемоль мажор*

Allegretto

429.

Е. Гріг. «Танець Анітри»
з музики до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт»*

430.

В. А. Моцарт. «Ласримоза» («Слізний день») з Реквієму*

Larghetto

431.

Х. Родрігес. «Кумпарсіта»

Tempo di tango

Musical score for 'Cumparsita' by X. Rodríguez. The score is in 4/4 time, B-flat major, and marked 'Tempo di tango'. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a forte (*f*) dynamic. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand, featuring a characteristic tango rhythm with syncopation and a steady eighth-note accompaniment. The second system continues the piece, ending with a fermata on the final chord.

Перерваний зворот

432.

Р. Шуман. «Народна пісенька»
з «Альбому для юнацтва»*

Lamentoso

Musical score for 'Volklied' (Folk Song) by Robert Schumann. The score is in 3/4 time, B-flat major, and marked 'Lamentoso'. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a piano (*p*) dynamic. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand, featuring a slow, expressive style with a steady eighth-note accompaniment. The second system continues the piece, ending with a fermata on the final chord. The dynamic changes to *fp* (fortissimo piano) in the second system.

433.

Українська народна пісня «Щедрик»
в обробці М. Леонтовича*

Allegretto

В те бе- жі н - ка чор - вте - бе жі н - ка
Хоч не гро-ші, то по- ло - ва, вте - бе жі н - ка чор- но-бро-ва.
но - бро - ва. М... чор - но - бро - ва.

434.

С. Борткевич. «Старовинна Германія»
з циклу «Маленький мандрівник»

Adagio

dolce

435.

Л. ван Бетховен. Екосез мі-бемоль мажор*

Leggiero

mf
dim.

436.

Ф. Шуберт. Соната ре мажор

Andante

pp

437.

Ф. Шуберт. «Аве Марія».*
Обробка для фортепіано Ф. Ліста

Adagio

f

438.

Українська народна пісня «Чудесна зірка»
в обробці Т. Шерстюк

Animato

Чу-дес-на зір - ка нам сі - я - є, до Ви-фли-є - му за - про-ша - є,

The first system of the musical score is in 6/8 time, key of B-flat major. The vocal line is in the treble clef, and the piano accompaniment is in the bass clef. The lyrics are: Чу-дес-на зір - ка нам сі - я - є, до Ви-фли-є - му за - про-ша - є,

де Спа-си - тель на - ро-див - ся і в вер-те - пі у - міс-тив - ся.

The second system of the musical score continues the melody and accompaniment. The lyrics are: де Спа-си - тель на - ро-див - ся і в вер-те - пі у - міс-тив - ся.

Вправи для слухового аналізу

Es-dur

c-moll

A musical exercise in 2/4 time, showing a sequence of chords for Es-dur and c-moll. The Es-dur section consists of five chords, and the c-moll section consists of five chords.

A-dur

fis-moll

A musical exercise in 2/4 time, showing a sequence of chords for A-dur and fis-moll. The A-dur section consists of five chords, and the fis-moll section consists of five chords.

Обернення доміантсептакорду

439.

Дж. Россіні. Увертюра до опери «Севільський цирульник»*

Allegro con brio

Musical score for exercise 439, Rossini's Overture to The Barber of Seville. The score is in G major, 2/4 time, and begins with the tempo marking *Allegro con brio*. The first measure is marked *dolce*. The piece features a melodic line in the right hand and a rhythmic accompaniment in the left hand.

440.

В. А. Моцарт. Арія Цариці ночі
з опери «Чарівна флейта»*

Allegro assai

Musical score for exercise 440, Mozart's Queen of the Night's Aria. The score is in C major, 3/4 time, and begins with the tempo marking *Allegro assai*. The first measure is marked *p*. The piece features a melodic line in the right hand and a rhythmic accompaniment in the left hand.

441.

С. Рахманінов. «Італійська полька»*

Allegretto

Musical score for exercise 441, Rachmaninoff's Italian Polka. The score is in B-flat major, 2/4 time, and begins with the tempo marking *Allegretto*. The first measure is marked *mf*. The piece features a melodic line in the right hand and a rhythmic accompaniment in the left hand.

442.

М. Мусоргський. «Сльоза»*

Andante con moto

Musical score for exercise 442, Mussorgsky's Tears. The score is in B-flat major, 3/4 time, and begins with the tempo marking *Andante con moto*. The first measure is marked *pp*. The piece features a melodic line in the right hand and a rhythmic accompaniment in the left hand.

443.

С. Борткевич. «Норвегія»
з фортепіанного циклу «Маленький мандрівник»

Allegretto

444.

Д. Січинський. «Пісню мою»*

Andantino

445.

К. Брюн. «Паризьке танго»

Allegretto

446.

Ш. Гуно «Ніч»*

Allegretto

Musical score for No. 446, Schumann's 'Nacht'. The score is in 2/4 time, key of B-flat major. It consists of two staves: a treble staff and a bass staff. The music is characterized by a steady eighth-note accompaniment in the bass and a more melodic line in the treble.

447.

Л. Ревуцький. «У неділю не гуляла»
з кантати-поєми «Хустина»*

Moderato

Musical score for No. 447, L. Revuts'kyi's 'On Sunday I Didn't Go for a Walk'. The score is in 3/4 time, key of D major. It features a vocal line with lyrics and a piano accompaniment. The lyrics are: "У не - ді - лю не гу - ля - ла та на шов - ки за - роб - ля - ла,". The piano part provides a harmonic and rhythmic foundation for the vocal line.

448.

Ф. Шуберт. Соната ля мажор, I частина

Allegro moderato

Musical score for No. 448, Schubert's Sonata in A major, I movement. The score is in 2/4 time, key of A major. It features a piano accompaniment with a prominent eighth-note pattern in the bass and a more melodic line in the treble.

449.

Ф. Шопен. Соната № 2 сі-бемоль мінор, III частина*

Lento

Musical score for No. 449, Chopin's Sonata No. 2 in B-flat minor, III movement. The score is in 3/4 time, key of B-flat minor. It features a piano accompaniment with a prominent eighth-note pattern in the bass and a more melodic line in the treble. The dynamics are marked *pp* (pianissimo).

450.

П. Чайковський. «Хвороба ляльки»
з «Дитячого альбому»

Moderato

Musical score for exercise 450, Moderato, by P. Tchaikovsky. The score is in 2/4 time, key of B-flat major, and marked *mf*. It consists of four measures. The right hand plays a simple melody with a dotted quarter note followed by an eighth note, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords.

451.

М. Калачевський. Баркарола

Andantino

Musical score for exercise 451, Andantino, by M. Kalachovskiy. The score is in 6/8 time, key of B-flat major, and marked *p*. It consists of five measures. The right hand features a flowing melody with eighth notes and some grace notes, while the left hand plays a steady accompaniment of chords.

452.

Ф. Ліст. Ноктюрн № 3 «Мрії кохання»*

Poco allegro affetto

Musical score for exercise 452, Poco allegro affetto, by F. Liszt. The score is in 6/4 time, key of B-flat major, and marked *Ped.*. It consists of two systems of three measures each. The right hand plays a complex melody with many sixteenth notes, while the left hand provides a simple accompaniment. Pedal points are indicated by asterisks and the word *Ped.* below the bass line.

453.

Д. Бортнянський. «Херувимська» № 7*

Adagio

И - же, и - же хе - ру - ви - мы, тай - но,
тай - но об - ра - зу - ю - ще.

554.

М. Глінка. Фрагмент з опери «Руслан і Людмила»

Allegro moderato

455.

О. Бородин. Сцена сонячного затемнення
з опери «Князь Ігор»

Moderato

456.

Л. ван Бетховен. Тема варіацій

Allegretto

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. Both staves are in the key of D major (two sharps) and 2/4 time. The music features a melody in the upper staff with eighth-note patterns and a bass line in the lower staff with quarter notes. A fermata is placed over the final note of the upper staff in the fourth measure.

The second system of musical notation also consists of two staves in treble and bass clefs. It continues the melody and bass line from the first system. The upper staff has a fermata over the final note in the fourth measure, and the lower staff continues with quarter notes.

Вправи для слухового аналізу

Визначити на слух послідовності, записати їх, співати, грати на музичному інструменті.

G-dur e-moll

The first exercise consists of two staves. The first staff is for G-dur (G major) in 2/4 time, showing a sequence of chords: G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4. The second staff is for e-moll (E minor) in 2/4 time, showing a sequence of chords: E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4.

D-dur h-moll

The second exercise consists of two staves. The first staff is for D-dur (D major) in 2/4 time, showing a sequence of chords: D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4. The second staff is for h-moll (B minor) in 2/4 time, showing a sequence of chords: B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4.

A-dur fis-moll

The third exercise consists of two staves. The first staff is for A-dur (A major) in 2/4 time, showing a sequence of chords: A4, A4, A4, A4, A4, A4, A4, A4, A4, A4, A4, A4. The second staff is for fis-moll (F# minor) in 2/4 time, showing a sequence of chords: F#4, F#4, F#4, F#4, F#4, F#4, F#4, F#4, F#4, F#4, F#4, F#4.

Es-dur c-moll

The fourth exercise consists of two staves. The first staff is for Es-dur (E# major) in 2/4 time, showing a sequence of chords: E#4, E#4, E#4, E#4, E#4, E#4, E#4, E#4, E#4, E#4, E#4, E#4. The second staff is for c-moll (C minor) in 2/4 time, showing a sequence of chords: C4, C4, C4, C4, C4, C4, C4, C4, C4, C4, C4, C4.

E-dur cis-moll

The fifth exercise consists of two staves. The first staff is for E-dur (E major) in 2/4 time, showing a sequence of chords: E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4, E4. The second staff is for cis-moll (C# minor) in 2/4 time, showing a sequence of chords: C#4, C#4, C#4, C#4, C#4, C#4, C#4, C#4, C#4, C#4, C#4, C#4.

B-dur g-moll

The sixth exercise consists of two staves. The first staff is for B-dur (B major) in 2/4 time, showing a sequence of chords: B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4. The second staff is for g-moll (G minor) in 2/4 time, showing a sequence of chords: G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4, G4.

F-dur d-moll

The seventh exercise consists of two staves. The first staff is for F-dur (F major) in 2/4 time, showing a sequence of chords: F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4. The second staff is for d-moll (D minor) in 2/4 time, showing a sequence of chords: D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4.

As-dur f-moll

The eighth exercise consists of two staves. The first staff is for As-dur (A# major) in 2/4 time, showing a sequence of chords: A#4, A#4, A#4, A#4, A#4, A#4, A#4, A#4, A#4, A#4, A#4, A#4. The second staff is for f-moll (F minor) in 2/4 time, showing a sequence of chords: F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4, F4.

D-dur h-moll

The ninth exercise consists of two staves. The first staff is for D-dur (D major) in 2/4 time, showing a sequence of chords: D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4, D4. The second staff is for h-moll (B minor) in 2/4 time, showing a sequence of chords: B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4, B4.

XVI. Акорди побічних ступенів

457.

Й. С. Бах. Хорал

Musical score for exercise 457, a chorale by J.S. Bach. It is written in G major, 3/4 time, and consists of two staves (treble and bass clef). The melody is in the treble clef, and the bass line is in the bass clef. The piece features a series of chords and moving lines in both hands.

458.

Л. Шітте. Етюд соль мажор

Moderato

Musical score for exercise 458, an etude by L. Schytte in G major. It is written in 6/8 time and consists of two staves. The tempo is marked 'Moderato'. The piece features a rhythmic pattern of eighth notes in the bass line and quarter notes in the treble line, with some slurs and accents.

459.

Е. Ллойд Веббер. «Пам'ять»
з мюзиклу «Коти»

Moderato

Musical score for exercise 459, 'Memory' from the musical 'Cats' by E. Lloyd Webber. It is written in G minor, 12/8 time, and consists of two staves. The tempo is marked 'Moderato'. The piece features a complex rhythmic pattern of eighth notes in the bass line and quarter notes in the treble line, with some slurs and accents.

460.

Е. Гріг. «Ранок»
з музики до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт»*

Allegretto pastorale

p
Ped. * Ped. * Ped. *

461.

К. Стеценко. «Дивлюсь я на ясні зорі»*

Andantino

Див - люсь я на яс - ні - ї
зо - рі, смут - ні мо - ї ду - ми, смут - ні.

p
Ped.

462.

Е. Гріг. «Танець ельфів»*

Molto allegro e sempre staccato

Musical score for 'Elfentanz' by Edvard Grieg, measures 1-4. The score is in 3/4 time, key of D major. The first system shows the right hand playing a melody with a slur over measures 2-4, and the left hand playing chords. The second system continues the melody and accompaniment. Dynamics include *pp* and *sf*.

463.

Р. Рождерс. «Блакитний місяць»*

Moderato

Musical score for 'The Blue Moon' by Robert Schumann, measures 1-4. The score is in 4/4 time, key of B-flat major. The first system shows the right hand playing a melody with a slur over measures 2-4, and the left hand playing chords. The second system continues the melody and accompaniment. Dynamics include *mf*.

464.

М. Калачевський. Романс*

Tranquillo, ma con espressivo

Musical score for 'Romanse' by Mykola Kalachewskyi, measures 1-6. The score is in 3/4 time, key of D major. The first system shows the right hand playing chords and the left hand playing chords. The second system continues the chords. The third system shows the right hand playing a melody with a slur over measures 5-6, and the left hand playing chords. Dynamics include *pp* and *p*.

465.

П. Чайковський. Марш з балету «Лускунчик»*

Tempo di marcia viva

466.

С. Борткевич. «Ангел»
з «Музичних картинок за казками Г. К. Андерсена»

Andantino

467.

М. Мусоргський. Фрагмент з опери «Хованщина»

Andantino

468.

Г. Ф. Гендель. Сарабанда ре мінор*

Lento non troppo

469.

П. Чайковський «У церкві»
з «Дитячого альбому»

Moderato

470.

К. Бауман. «Як Даугава стогне»

Moderato

471.

Г. Вольфарт. Алєгро

Allegro

472.

В. Крупинський. «Угорське танго»

Tempo di tango

XVII. Увідні септакорди. Септакорд II ступеню

Малий септакорд, зменшений септакорд

473.

Г. Манчіні. «Місячна ріка»
з кінофільму «Сніданок у Тіффані»

Lento

474.

О. Білаченко. «Вальсуємо»

Moderato

475.

М. Резник. «Музичні диктанти»

Moderato

476.

В. А. Моцарт. Увертюра до опери «Дон Жуан»*

Molto allegro

477.

Н. Тигранян. «Канатоходець»

Moderato

478.

Й. С. Бах. Менует ре мінор
з «Нотного зошиту Анни Магдалени Бах»

Andante

479.

В. А. Моцарт. Фрагмент з Реквієму

Larghetto

480.

Дж. Верді. Фрагмент з опери «Аїда»

Prestissimo

481.

П. Чайковський. «Листопад. На трійці»
з фортепіанного циклу «Пори року»

482.

А. Горчинський. «Троянди на пероні»

Moderato

483.

Ж. Ф. Рамо. «Курка»

Allegretto

484.

К. В. Глюк. Фрагмент з опери «Орфей та Евридіка»

Moderato

485.

К. М. Вебер. Сцена з «Вовчої долини»
з опери «Вільний стрілець»

Вправи для слухового аналізу

Визначити на слух послідовності, записати їх, співати, грати на музичному інструменті.

D-dur h-moll

F-dur d-moll

B-dur g-moll

Септакорд II ступеню

486.

М. Римський-Корсаков. Фрагмент з опери
«Казка про царя Салтана»

Allegretto alla marcia

487.

І. Беркович. «На узліссі»

Moderato

488.

Дж. Керн. «Дим» з мюзиклу «Роберта»

Moderato

489.

Ц. Кюї. «Іспанські маріонетки»

Allegro

490.

С. Людкевич. «Ой співаночки мої»*

Allegretto

Ой спі-ва-ноч-ки мо-ї, ой спі-ва-ноч-ки мо-ї, *f* Гей! Де ж я вас по-ді-ю?

mp

491.

Д. Січинський. «Не співайте мені сеї пісні»*

Andantino

Не спі-вай-те мені се-ї піс-ні, не вра-жай-те сер-день-ка мо-го,

pp

492.

Ф. Шуберт. Меса

Allegro moderato

493.

С. Монюшко. Фрагмент з опери «Галька»

Moderato

p

494.

Ю. Щуровський. «Елегічний прелюд»

Allegretto

495.

Я. Степовий. «Степ»
з вокального циклу «Барвінки»*

Adagio sostenuto

496.

Н. Богословський. «Танго солов'я»

Moderato

Вправи для слухового аналізу

Визначити на слух послідовності, записати їх, співати, грати на музичному інструменті.

XVIII. Альтерація. Хроматизм. Допоміжні та прохідні хроматизми

497.

Й. Штраус (батько). «Марш Радецького»*

Allegretto

Musical score for 'March Radetzky' by Johann Strauss the Elder. The score is in 2/4 time and begins with a piano (*p*) dynamic. It consists of two systems of staves. The first system shows the first two measures, and the second system shows the next two measures. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand.

498.

К. Гурлітт. Етюд

Vivace

Musical score for 'Etude' by Carl Gurliett. The score is in 3/8 time and begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. It consists of two systems of staves. The first system shows the first two measures, and the second system shows the next two measures. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand.

499.

Українська народна пісня «Гандзя»
в обробці А. Коципінського*

Allegro

Musical score for 'Gandzia' by A. Kocypynskyi. The score is in 2/4 time and begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. It consists of two systems of staves. The first system shows the first two measures, and the second system shows the next two measures. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand.

500.

В. Птушкін. «В моїй Вообразилії»

Andante

501.

С. Сабадаш. «Марічка»*

Moderato

502.

М. Калачевський. Ноктюрн фа мінор*

Andante con moto

503.

Ч. Чаплін. «Вічність» з кінофільму «Вогні рампи»

Moderato

504.

Л. Фучаджі. «Веселі хроматизми»

Allegro

Two systems of piano accompaniment in 2/4 time. The first system includes a dynamic marking of *mf*. The music consists of a treble and bass staff with various rhythmic patterns and accidentals.

505.

М. Шмітц. «Лаго міноре» - бугі

Allegro molto

Two systems of piano accompaniment in 4/4 time. The music consists of a treble and bass staff with various rhythmic patterns and accidentals.

506.

Е. Гріг. «Хода гномів»*

Allegro moderato

507.

Дж. Верді. Вступ до опери «Аїда»*

Andante mosso

508.

Б. Годар. Вальс

Tempo di valse

509.

Й. Пахельбель. Хоральна варіація

510.

Ш. Гуно. Куплети Мефістофеля з опери «Фауст»*

Allegro maestoso

511.

Й. С. Бах. Двоголосна інвенція № 11 соль мінор*

Moderato espressivo

512.

С. Борткевич. «Плюшевий ведмедик»
з фортепіанного циклу «Маріонетки»

513.

Х. Тізол. «Караван»

514.

Е. Гріг. «Метелик»*

Allegro grazioso

515.

М. Шмітц. Полька (регтайм)

Allegretto

516.

С. Абреу. «Тіко-тіко»

Vivo

517.

Дж. Верді. Лейтмотив Амнеріс з опери «Аїда»*

Allegro agitato e presto

518.

А. Дворжак. «Слов'янський танець» мі мінор ор. 72 № 2*

Allegretto grazioso

Musical score for piano, measures 517-522. The score is in 3/8 time with a key signature of one sharp (F#). It features complex rhythmic patterns with slurs and dynamic markings such as *p*, *fz*, and *pp*.

519.

О. Зноско-Боровський. Менует

Andantino

Musical score for piano, measures 519-524. The score is in 3/4 time with a key signature of two flats (Bb, Eb). It features a slower tempo and includes dynamic markings such as *p* and *mp*.

XIX. Модуляції та відхилення

520.

М. Калачевський. Романс*

Tranquillo, ma con espressivo

p

521.

П. Чайковський. Полька з «Дитячого альбому»*

Moderato

p

522.

Білоруська народна пісня «Бульба»

Allegro

523.

С. Борткевич. «Степом»
з циклу «Маленький мандрівник»

Andante sostenuto

524.

В. А. Моцарт. П'еса № 9 з «Лондонського зошиту»

Moderato

525.

Д. Шостакович. Гавот з циклу «Танці ляльок»*

Andante, leggiero

526.

Г. Ф. Гендель. Пасп'є

Andantino

527.

А. Вівальді. Концерт «Осінь», I частина
з циклу концертів «Пори року»

Allegro

528.

І. Беркович. Сонатина

Allegro moderato e giocoso

529.

А. Рамірес. «Мандрівники»

Allegretto

530.

М. Дремлюга. «У полях»

Moderato

531.

Ф. Шуберт. «Сентиментальный вальс»

Tempo di valse

Musical score for exercise 532, featuring a piano introduction in D major with a piano dynamic marking. The score is written for piano and consists of three systems of two staves each. The right hand plays a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines.

532.

Т. Кутуньо. «Бабине літо»

Andante

Musical score for exercise 533, featuring a piano introduction in B-flat major with an Andante tempo marking. The score is written for piano and consists of two staves. The right hand plays a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines.

533.

Ю. Розенфельд. Танго «Кохая»

Andante

534.

М. Римський-Корсаков. Симфонічна сюїта «Шехеразада»,
ІІІ частина*

Andantino quasi Allegretto

535.

Е. Гріг. «Рідна пісня»*

Maestoso

536.

Ж. Б. Люллі. Куранта

Allegro moderato

The image shows two systems of musical notation for exercise 536. The first system consists of a grand staff with a treble clef and a bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is common time (C). The first system starts with a forte (f) dynamic and ends with a sfz (sforzando) dynamic. The second system continues the piece and also ends with a sfz dynamic. The music features a mix of chords and moving lines in both hands.

536.

Ж. Б. Люллі. Куранта

Allegro moderato

537.

Й. Гайдн. «Угорське рондо»
з фортепіанного тріо соль мажор*

The image shows two systems of musical notation for exercise 537. The first system consists of a grand staff with a treble clef and a bass clef. The key signature has one sharp (F#), and the time signature is 3/4. The music is characterized by a steady eighth-note pattern in the right hand and a simpler bass line in the left hand. The second system continues the piece and ends with a trill (tr) in the right hand.

537.

Й. Гайдн. «Угорське рондо»
з фортепіанного тріо соль мажор*

Presto

Musical score for Presto, measures 538-541. The score is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). The first system (measures 538-541) features a treble clef with a melody starting on G4 and a bass clef with a supporting bass line. The second system (measures 542-545) continues the piece with more complex rhythmic patterns in both hands. The dynamic marking *mf* is present in the first system.

538.

М. Легран. «Вітряки твого розуму»
з кінофільму «Афера Томаса Крауна»

Moderato

Musical score for Moderato, measures 539-542. The score is in common time (C) with a key signature of one sharp (F#). The first system (measures 539-542) features a treble clef with a melody starting on G4 and a bass clef with a supporting bass line. The second system (measures 543-546) continues the piece with more complex rhythmic patterns in both hands. The dynamic marking *mf* is present in the first system.

539.

К. Стеценко. «Вечір»*

Andante e dolce

Сон-це за-хо-дить, го-ри чорні-ють, пта-шеч-ка тих-не, по-ле не-мі-є.

Ра-ді-ють лю-ди, що од-по-чи-нуть, а я дивлю-ся і серцем ли-ну

в тем-ний са-до-чок, на Ук-ра-ї-ну! Ли-ну я, ли-ну,

ду-му га-да-ю, і ні-би сер-це од-по-чи-ва-є.

XX. Секвенції. «Золота секвенція»

540.

Українська народна пісня «Ой лопнув обруч»*

Vivo

541.

О. Білаченко. «Дощовий танок»

Moderato scherzando

542.

І. Кореневська. «Дощик»

Moderato

543.

В. Верменич. «Чорнобривці»*

Andante

544.

В. Верменич. «Поїзд у Варшаву»

Pensieroso

545.

Б. Бріттен. «Путівник по оркестру для молоді»
(Варіації та fuga на тему Перселла)

Allegro maestoso e largamente

Musical score for 'Allegro maestoso e largamente' in 3/4 time. It features a piano accompaniment with chords and a melodic line with accents and a 'marcato' marking.

546.

Т. Альбіноні. Адажіо*

Adagio

Musical score for 'Adagio' in 3/4 time. It features a piano accompaniment with chords and a melodic line with triplets.

547.

М. Мясковський. Фуга «У старовинному стилі»

Allegretto

Musical score for Allegretto, 3/4 time, key of D major. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The music features flowing eighth-note patterns in the right hand and a steady bass line in the left hand.

548.

А. Бабаджян. Елегія

Moderato cantabile

Musical score for Moderato cantabile, 3/4 time, key of B-flat major. The score consists of two systems of piano accompaniment. The first system starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes a *ten.* (tension) marking. The second system includes a *dim.* (diminuendo) marking. The score features a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand, with several *Ped.* (pedal) markings and asterisks indicating specific performance instructions.

549.

М. Лягран. «Я чекатиму тебе»

з кінофільму «Шербурзькі парасольки»

Moderato

Musical score for a piece titled "Moderato" from the film "The Umbrellas of Cherbourg". The score is written for piano in a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a common time signature (C). It consists of two systems of two staves each. The first system begins with a dynamic marking of *mp*. The music features flowing, melodic lines in both the treble and bass clefs, with frequent use of slurs and ties.

550.

Б. Кемпферт. «Мандрівники в ночі»

Moderato

Musical score for a piece titled "Moderato" by B. Kempfert. The score is written for piano in a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). It consists of three systems of two staves each. The music is characterized by a steady, rhythmic accompaniment in the bass clef and a more active, melodic line in the treble clef. There are several instances of slurs and ties throughout the piece.

551.

Г. Ф. Гендель. Фрагмент з ораторії «Самсон»

Allegro

552.

Ф. Черчилль. «Одного разу мій принц прийде»
з мультфільму «Білосніжка та семеро гномів»

Andantino

553.

Й. С. Бах. Двоголосна інвенція № 14 сі-бемоль мажор*

Allegretto

«Золота секвенція»

554.

Г. Ф. Гендель. Пасакалія соль мінор*

Allegro ma non troppo

555.

А. Марчелло - Й. С. Бах. Адажіо*

Adagio

556.

В. А. Моцарт. Соната фа мажор

Allegro

Musical score for Allegro, measures 557-560. The score is in 3/4 time and B-flat major. The first system (measures 557-560) features a piano accompaniment with a melody in the right hand and a bass line in the left hand. Dynamics are marked *f* and *p*. The second system (measures 561-564) continues the piece, with dynamics *f*, *p*, *p*, and *f* marked. The piece concludes with a final chord in measure 564.

557.

А. Лешгорн. Етюд ля мінор

Vivace

Musical score for Vivace, measures 565-568. The score is in common time (C) and B-flat major. The first system (measures 565-568) features a piano accompaniment with a melody in the right hand and a bass line in the left hand. Dynamics are marked *mp*. The second system (measures 569-572) continues the piece, with dynamics *mp* marked. The piece concludes with a final chord in measure 572.

XXI. Пентатоніка. Лади народної музики. Лади української народної музики. Рідкісні лади

558.

Українська народна пісня «Благослови, мати»

Maestoso

mf

559.

М. Равель. «Поганенька, імператриця пагод»
з циклу «Моя матінка Гуска»

Andante

pp

560.

Китайська народна пісня «Нарву в поле квітів»

Moderato

561.

Українська народна пісня «У бору сосна похилилася»

Moderato

U бо - ру сос - на по - хи - ли - ла - ся, ку - ма з ку - монь - ком
по - сва - ри - ла - ся, ку - ма з ку - монь - ком по - сва - ри - ла - ся.

The musical score is written for a single melodic line in a 3/4 time signature. The key signature has three sharps (F#, C#, G#). The tempo is marked 'Moderato'. The lyrics are written below the notes.

562.

Американська пісня «Негритянська пісня»

Adagio

The musical score is written for a single melodic line in a 2/4 time signature. The key signature has four flats (Bb, Eb, Ab, Db). The tempo is marked 'Adagio'. There are triplets indicated by a '3' below the notes.

563.

Е. Сігмейстер. «Каліфорнієць, який помирає»

Largo

mf

The musical score is for a piano piece in a 3/4 time signature. The key signature has one flat (Bb). The tempo is marked 'Largo'. The dynamic is marked 'mf'. The score includes a triplet in the right hand and a bass line with a 'Ped' (pedal) marking and asterisks.

564.

М. Дюбуа. «Наталі та її перше фортепіано»

Polka

The musical score is for a piano piece in a 2/4 time signature. The key signature has one flat (Bb). The tempo is marked 'Polka'. The score includes a melodic line in the right hand and a bass line with a 'Ped' (pedal) marking.

565.

Г. Свиридов. «Юнак з гармошкою»

Allegro

Musical score for exercise 565, titled «Юнак з гармошкою» by G. Sviridov. The piece is in 2/4 time and marked Allegro. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a dynamic marking of *f*. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. The key signature has one sharp (F#).

566.

Ж. Колодуб. Веснянка

Allegro

Musical score for exercise 566, titled «Веснянка» by Zh. Kolodub. The piece is in 3/4 time and marked Allegro. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a dynamic marking of *f*. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. The key signature has two sharps (F# and C#).

567.

Українська народна пісня «Очерет тріщить»

Andante

Musical score for exercise 567, titled «Очерет тріщить» (Ukrainian folk song). The piece is in common time (C) and marked Andante. It consists of a single system of piano accompaniment. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. The key signature has one flat (Bb).

568.

В. Маркевичувна. «Пастушок»

Moderato con espressione

Musical score for exercise 568, titled «Пастушок» by V. Markevich. The piece is in 3/4 time and marked Moderato con espressione. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a dynamic marking of *mf*. The second system has a dynamic marking of *piu f*. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand. The key signature has three sharps (F#, C#, G#).

569.

Ф. Шопен. Мазурка до-дієз мінор*

Maestoso

570.

Ф. Ліст. «Угорська рапсодія» № 2
Полегшена обробка Ф. Бенделя*

Lento a capriccio

571.

Українська народна пісня «Яром, яром дівчинонька»

Moderato

572.

Б. Барток. «Дорійський лад»

Lento

573.

В. Косенко. «Балетна сценка»*

Allegretto scherzando

Musical score for exercise 573, featuring piano and bass staves. The tempo is *Allegretto scherzando*. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 3/4. The piano part starts with a forte (*f*) dynamic and includes a first pedal point marked "Ped. *". The bass part has a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The score consists of four measures.

574.

А. Хачатурян. Вальс
з музики до драми М. Лермонтова «Маскарад»*

Tempo di valse

Musical score for exercise 574, featuring piano and bass staves. The tempo is *Tempo di valse*. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 3/4. The piano part starts with a piano (*p*) dynamic. The score consists of two systems of four measures each.

575.

Гагілка (Янчику-подолянчику)
в обробці С. Людкевича*

Allegro

Musical score for exercise 575, featuring two staves. The tempo is *Allegro*. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 2/4. The score consists of two systems of eight measures each.

576.

М. Лемішко. Коломийка

Allegretto moderato

Musical score for exercise 576, featuring piano and bass staves. The tempo is *Allegretto moderato*. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 2/4. The piano part has a melodic line, and the bass part has sustained notes. The score consists of two systems of four measures each.

577.

В. Кирейко. Коломийка

Moderato semplice

mf

p

Ped. * Ped. * Ped. * Ped. *

Ped. * Ped. * Ped. * Ped. *

578.

М. Лисенко. Друга рапсодія
на українські народні теми «Думка-Шумка», ор. 18*

Allegro non troppo

p

579.

Г. Венявський. Куяв'як ля мінор, мазурка № 2*

Capriccioso

Ped. * Ped. * Ped. * Ped. *

Ped. * Ped. * Ped. * Ped. *

580.

В. Барвінський. «Жучок і жучиха»

Allegretto

Musical score for exercise 580, «Жучок і жучиха» by V. Barvinskyi. The score is in 2/4 time and consists of two systems of piano accompaniment. The first system is marked *mp* (mezzo-piano). The second system features a key signature change to one sharp (F#) and a dynamic change to *p* (piano).

581.

М. Дремлюга. Скерцо

Allegretto

Musical score for exercise 581, «Скерцо» by M. Dremlyuga. The score is in 3/8 time and consists of two systems of piano accompaniment. The first system is marked *mp* (mezzo-piano).

582.

С. Борткевич. «Соловей»
з «Музичних картинок за казками Г. К. Андерсена»

Andantino

pp

Ped. * Ped. Ped. *

Ped. Ped. Ped. Ped. * Ped. * Ped. *

583.

М. Глінка. Сцена викрадення Людмили
з опери «Руслан і Людмила»

Moderato

ff

p

584.

М. Римський-Корсаков. Колискова Волхови
з опери «Садко»

Andante

pp

pp

XXII. Період. Види періодів.
Каденція. Автентичний, плагальний, повний каданси.
Кадансовий квартсекстакорд

585.

А. Кореллі. Фолія

Adagio

f
Ped   **Ped*   **Ped* *Ped*   **Ped*   **Ped*   **Ped*   **Ped*   **Ped*   **Ped*   **Ped*

p   *pp*
Ped simile

586.

Л. ван Бетховен. «Бабак»

Andantino

mf

587.

Е. Преслі, В. Метсон. «Кохай мене ніжно»

Moderato

Musical score for exercise 587, Moderato. The score is in G major (one sharp) and common time (C). It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a dynamic marking of *mp*. The second system features a melodic line in the right hand that concludes with a trill. The bass line provides a steady accompaniment.

588.

Ж. Оффенбах. Канкан з оперети «Орфей у пеклі»*

Allegro moderato

Musical score for exercise 588, Allegro moderato. The score is in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a dynamic marking of *p* and includes a series of *Ped.* (pedal) markings with asterisks. The second system features a melodic line in the right hand with first and second endings. The bass line provides a rhythmic accompaniment.

589.

П. Чайковський. «Марш дерев'яних солдатиків»
з «Дитячого альбому»*

Moderato

mf

1.

2.

590.

Українська народна пісня «Грицю, Грицю, до роботи»
в обробці М. Леонтовича

Allegretto

"Гри-цю, Гри-цю, до ро-бо-ти!" - В Гри-ця пор-ва-ні чо-бо-ти.

"Гри-цю, Гри-цю, до те-лят!" - В Гри-ця ні-жень-ки бо-лять.

591.

Українська народна пісня «За городом качки пливуть»
в обробці М. Леонтовича*

Leggiero con moto

tr

Музична партитура для фортепіано. Темп: Leggiero con moto. Ключ: Бемоль-дур (B-flat major). Метр: 2/4. Текст пісні: За го - ро - дом кач - ки пли - вуть, ка - че - ня - та кря - чуть, вбо - гі дів - ки за - між і - дуть, а ба - га - ті пла - чуть.

Гей

p

592.

О. Наседкін. Полька

Tempo di polka

Музична партитура для фортепіано. Темп: Tempo di polka. Ключ: Дур (C major). Метр: 2/4.

593.

Ф. Шопен. Прелюдія ля мажор*

Andantino

p *dolce*

Музична партитура для фортепіано. Темп: Andantino. Ключ: Ля-мажор (E major). Метр: 3/4.

594.

Г. Манчіні. «Шарада» з кінофільму «Шарада»

Moderato

Musical score for exercise 594, Moderato, in 3/4 time. It consists of three systems of piano accompaniment. The first system has six measures, the second has five, and the third has five. The music features a steady eighth-note accompaniment in the bass and a more melodic line in the treble with some chords and rests.

595.

Українська народна пісня «Вишні-черешні розвиваються»
в обробці М. Леонтовича*

Andante sostenuto

Musical score for exercise 595, Andante sostenuto, in 3/4 time. It features a vocal line with Ukrainian lyrics and a piano accompaniment. The lyrics are: "Вишні-черешні розвиваються, си-не о-зеро розливається, си-не о-зеро розливається." The score includes a piano (*p*) dynamic marking and a fermata over the first measure of the piano part.

596.

Українська народна пісня «Черчик»
в обробці М. Леонтовича

Allegretto

mf
Ой чер-чи-ку та го-луб - чи - ку, ска-жи ме-ні у-сю прав-донь-ку.

597.

Українська народна пісня «Я маленький хлопчик»
в обробці Я. Степового

Allegretto

Я ма-лень-кий хлоп-чик, ви - ліз на стовп-чик, у ду-доч-ку гра - ю,
mp
Хрис-та про-слав-ля - ю, а вам всьо-го найк-ра-що-го у сві-ті ба-жа - ю.

598.

Українська народна пісня «Колядин-дин»
в обробці Я. Степового

Moderato

Ко-ля- дин - дин, я, ба-бу - сю, о-дин, ви-не-си ме-ні пи-рі-же-чок
та по ло-жи у мі-ше-чок зру-ка-ми, зно-га - ми, щоб бі-гав за на - ми.

599.

Українська народна пісня «Як на річці та на Йордані»
в обробці Т. Шерстюк

Giacoso

Як на річ - ці та на Йор - да - ні, та шед - рий ве - чір, та
доб - рий ве - чір, та доб - рим лю - дям та на свят ве - чір!

600.

Й. Гайдн. Менует

Tempo di minuetto

601.

Г. Портонов. «Чарівна гора»

Andante

602.

Д. Лівінгстон. «Дороге серце»
з кінофільму «Дороге серце»

Moderato

Musical score for exercise 602, Moderato, in 3/4 time, key of B-flat major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has 8 measures, and the second system has 8 measures. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand.

**Каденція. Автентичний, плагальний, повний каданси.
Кадансовий квартсекстакорд**

603.

М. Глінка. Мазурка

Tempo di mazurka

Musical score for exercise 603, Tempo di mazurka, in 3/4 time, key of B-flat major. It consists of two systems of piano accompaniment. The first system has 4 measures, and the second system has 4 measures. The melody is in the right hand, and the bass line is in the left hand.

604.

Ф. Шуберт. «Старошотландська балада»

Agitato

Musical score for Franz Schubert's 'The Old Scottish Ballad'. The score is in 6/8 time and B-flat major. It consists of a single melodic line in the treble clef and a piano accompaniment in the bass clef. The tempo is marked 'Agitato'. The piece is 8 measures long.

605.

Українська народна пісня
в обробці М. Леонтовича

Allegretto

Musical score for a Ukrainian folk song arranged by Mykola Leontovych. The score is in 2/4 time and D major. It consists of a single melodic line in the treble clef and a piano accompaniment in the bass clef. The tempo is marked 'Allegretto'. The piece is 12 measures long.

606.

М. Римський-Корсаков. Фрагмент з опери «Снігуронька»

Allegro giocoso

Musical score for a fragment from Mily Balakirev's opera 'The Snow Maiden'. The score is in 2/4 time and B-flat major. It consists of a single melodic line in the treble clef and a piano accompaniment in the bass clef. The tempo is marked 'Allegro giocoso'. The piece is 8 measures long.

607.

Українська народна пісня «Ой літає соколонько»
в обробці Т. Шерстюк

Tranquillo

Ой лі-та-є со-ко-лонь-ко по по - лю та й зби-ра - є че ля- донь-ку до до-му.

The musical score is in G major and common time (C). It features a melody in the treble clef and a piano accompaniment in the bass clef. The melody is simple and folk-like, with a few grace notes. The piano accompaniment consists of chords and simple rhythmic patterns.

608.

П. Маккартні. «Учора»

Moderato

The musical score is in G major and common time (C). It is a piano piece with a melody in the treble clef and a piano accompaniment in the bass clef. The melody is a simple, flowing line with some grace notes. The piano accompaniment consists of chords and simple rhythmic patterns.

609.

С. Борткевич. «У склепінні»
з «Музичних картинок за казками Г. К. Андерсена»

Tempo di marcia funebre

The musical score is in G major and common time (C). It is a piano piece with a melody in the treble clef and a piano accompaniment in the bass clef. The melody is a simple, flowing line with some grace notes. The piano accompaniment consists of chords and simple rhythmic patterns. The piece is marked *pp*.

610.

В. А. Моцарт «Ви, пташки, кожного року»

Allegretto

The musical score is in G major and 2/4 time. It is a piano piece with a melody in the treble clef and a piano accompaniment in the bass clef. The melody is a simple, flowing line with some grace notes. The piano accompaniment consists of chords and simple rhythmic patterns.

611.

В. Косенко. «Старовинний танець»

Tempo di minuetto

Musical score for 'Старовинний танець' by В. Косенко. The score is in 3/4 time and B-flat major. It consists of a single system with a treble and bass clef. The melody is in the treble clef, starting with a quarter note G4, followed by a series of chords and eighth notes. The bass clef provides a simple accompaniment of quarter notes.

612.

Ф. Шуберт. «Привітальна пісня»

Andante

Musical score for 'Привітальна пісня' by Ф. Шуберт. The score is in 3/4 time and D major. It consists of two systems, each with a treble and bass clef. The melody is in the treble clef, starting with a quarter note D4, followed by a series of chords and eighth notes. The bass clef provides a simple accompaniment of quarter notes.

613.

В. А. Моцарт. «Dies irae» («День гніву») з Реквієму*

Allegro assai

The first system of the musical score for 'Dies irae' by Mozart. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is common time (C). The first measure starts with a forte dynamic (*f*). The music features a series of chords and single notes, with some rests in the bass line.

The second system of the musical score for 'Dies irae' by Mozart. It continues from the first system with two staves. The music continues with chords and single notes, maintaining the same key signature and time signature.

614.

Л. ван Бетховен. Соната для фортепіано
№ 14 до-дієз мінор «Місячна», III частина*

Presto agitato

The first system of the musical score for the third movement of Beethoven's Sonata No. 14. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is common time (C). The first measure starts with a piano dynamic (*p*). The music features a series of chords and single notes, with some rests in the bass line.

Література

1. Андрєєва О. Основи музичної грамоти. Київ : Музична Україна, 1986. 136 с.
2. Бах Й. С. 15 двоголосних інвенцій для фортепіано. Київ : Мелосвіт, 2009. 32 с.
3. Бах Й. С. Триголосні інвенції. Київ : Музична Україна, 1995. 32 с.
4. Бетховен Л. Соната № 8 («Патетична»). Київ : Музична Україна, 1995. 24 с.
5. Борткевич С. Маленький мандрівник. Твори для фортепіано. Ор. 21. Київ : Мелосвіт, 2010. 20 с.
6. Борткевич С. «Маріонетки Marionettes» для фортепіано Opus 54. Київ : Мелосвіт, 2014. 16 с.
7. Борткевич С. Музичні картинки за казками Г. К. Андерсена для фортепіано. Київ : Мелосвіт, 2014. 36 с.
8. Бражнікова Л. Українська народна пісня на уроках сольфеджіо. Хрестоматія для молодших та середніх класів музичних шкіл. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2006. 40 с.
9. Буравчук А. Сольфеджіо. Навчальний посібник для початкових спеціалізованих навчальних закладів (шкіл естетичного виховання). Київ : Мелосвіт, 2015. 112 с.
10. Гукова В. В. Світова музична література. Музика і музична мова. Перший рік навчання. Навчальний посібник для спеціалізованих мистецьких навчальних закладів. Київ : Мелосвіт, 2006. 172 с.
11. Гулак-Артемовський С. Запорожець за Дунаєм. Клавір. Київ : Мистецтво, 1954. 212 с.
12. Дворжак М. Джазові етюди для фортепіано. Київ : Музична Україна, 2016. 80 с.
13. Зачарування звуків ніжних: українські романси / упоряд. В. Макарова, Л. Макарова. Вінниця : Нова Книга, 2013. 96 с.

14. Колишися, колисонько!: українські народні колискові пісні. Київ : Веселка, 2011. 63 с.
15. Кришталева зимонька. Пісні для дошкільнят. Київ : Музична Україна, 1994. 31 с.
16. Леонтович М. Д. Хорові твори [Ноти] / М. Д. Леонтович ; ред.-упоряд. В. В. Кузик. К. : Музична Україна, 2005. 376 с.
17. Лісецький С. Українська музична література для 4-5 класів ДМШ. Київ : Музична Україна, 1991. 175 с.
18. Лісецький С. Українська музична література 6 клас. Вінниця: Нова Книга, 2005. 128 с.
19. Михайловська Р. С. О, музико! Ти – мир! Сольфеджіо на матеріалі популярної зарубіжної музики. Київ : Мелосвіт, 2019. 124 с.
20. Михайловська Р. С. Сольфеджіо на матеріалі української пісні. Київ : Мелосвіт, 2015. 68 с.
21. Музична школа. Випуск 32. Київ: ПП Компанія «МЕНЕДЖМЕНТ ХХІ», 2017. 56 с.
22. Музична школа. Випуск 68. Київ: ПП Компанія «МЕНЕДЖМЕНТ ХХІ», 2014. 56 с.
23. Музична школа. Випуск 76. Київ: ПП Компанія «МЕНЕДЖМЕНТ ХХІ», 2017. 64 с.
24. Музична школа. Випуск 106. Київ: ПП Компанія «МЕНЕДЖМЕНТ ХХІ», 2017. 64 с.
25. Павленко Т. Сольфеджіо на основі української народної пісні. Київ : Музична Україна, 2011. 112 с.
26. Популярні зарубіжні мелодії для фортепіано. Хрестоматія / [п'єси аранж.: Л. Жульєвою, В. Красовським]. Київ : Мелосвіт; Ніжин : Аспект-Поліграф, 2004. 38 с.
27. Романець Д. Диктанти на матеріалі музики М. Лисенка. Вінниця : Нова Книга, 2016. 76 с.

28. Смаглий Г. А., Маловик Л. В. Основи теорії музики. Харків : Ранок, 2013. 383 с.
29. Старий рояль: збірник популярних п'єс для фортепіано. / Упорядник О. Красовська. Випуск 2. Київ : Мелосвіт, 2004. 28 с.
30. Старий рояль: збірник популярних п'єс для фортепіано. / Упорядник О. Красовська. Випуск 3. Київ : Мелосвіт, 2005. 28 с.
31. Старий рояль: збірник популярних п'єс для фортепіано. / Упорядник О. Красовська. Випуск 6. Київ : Мелосвіт, 2007. 28 с.
32. Старий рояль: збірник популярних п'єс для фортепіано. / Упорядник О. Красовська. Випуск 8. Київ : Мелосвіт, 2006. 28 с.
33. Старий рояль: збірник популярних п'єс для фортепіано. / Упорядник О. Красовська. Випуск 9. Київ : Мелосвіт, 2008. 28 с.
34. Старий рояль: збірник популярних п'єс для фортепіано. / Упорядник О. Красовська. Випуск 10. Київ : Мелосвіт, 2008. 28 с.
35. Старий рояль: збірник популярних п'єс для фортепіано. / Упорядник О. Красовська. Випуск 12. Київ : Мелосвіт, 2010. 28 с.
36. Старий рояль. Випуск 9. / Упорядник В. Красовський. Київ : Мелосвіт, 2008. 28 с.
37. Чайковський П. Дитячий альбом. Київ : Музична Україна, 2014. 40 с.
38. Шелестова Є., Чакаренко М. Перлини української фортепіанної музики 3-4 клас. Київ : Музична Україна, 2014. 80 с.
39. Шелестова Є., Чакаренко М. Перлини української фортепіанної музики 5-7 клас. Київ : Музична Україна, 2016. 80 с.
40. Шерстюк Т. На крилах пісень. Зошит 1. Календарно-обрядові пісні. Вінниця: Нова Книга, 2019. 52 с.
41. Я – майбутній піаніст. Хрестоматія маленького піаніста. / укладач: Г. Горбенко. Київ : Мелосвіт, 2012. 68 с.

42. Борухзон Л. Волчек Л. Азбука музыкальной фантазии: пособие для детей младшего и среднего школьного возраста по развитию творческих навыков 4-6 ч. Санкт-Петербург : Композитор, 1997. 35 с.
43. Булаева О., Геталова О. Учусь импровизировать и сочинять. Творческая тетрадь IV. Санкт-Петербург : Композитор, 2000. 76 с.
44. Жакович В. Весёлые уроки музыки. Ростов-на-Дону : Феникс, 2013. 155 с.
45. Зебряк Т. Играем на уроках сольфеджио. Москва : Музыка, 1986. 63 с.
46. Мамаева Э. Как подобрать аккомпанемент к любимой мелодии. Санкт-Петербург : Нота, 2003. 34 с.
47. Незванов Б., Лашенкова А. Хрестоматия по слуховому гармоническому анализу. Ленинград : Музыка, 1967. 223 с.
48. От классики до джаза. Любимые мелодии для фортепиано. Выпуск 3. Ростов-на-Дону : Феникс, 2010. 144 с.
49. От классики до джаза. Любимые мелодии для фортепиано. Выпуск 5. Ростов-на-Дону : Феникс, 2011. 128 с.
50. Романюк А. Ф. Хрестоматия по слуховому анализу. Москва : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. 102 с.
51. Серебряный М. Сольфеджио на ритмоинтонационной основе современной эстрадной музыки. Киев : Музична Україна, 1987. 127 с.
52. Танго. 15 легких переложений для фортепиано. Санкт-Петербург : Композитор, 2003. 35 с.
53. Фрейндлинг Г. Двухголосные диктанты. Ленинград: Музыка, 1975. 53 с.
54. Хромушин О. Джазовое сольфеджио. 3-7 классы детской музыкальной школы. Санкт-Петербург : Композитор, 2002. 56 с.
55. Хромушин О. Учебник джазовой импровизации. Санкт-Петербург : Композитор, 2003. 48 с.
56. Шайхутдинова Л. Основы импровизации и подбор по слуху. Практическое пособие для учащихся музыкальных школ. Ростов-на-Дону : Феникс, 2008. 56 с.

57. Шехтман Л. С. Слуховой анализ на уроках сольфеджио (IV-VIII классы ДМШ). Санкт-Петербург : Композитор, 1996. 78 с.

58. The best of Hollywood. Лучшие песни из лучших американских фильмов. Книга первая. Золотой век джаза. Расцвет киномюзикла. 20-е – 30-е годы / автор-составитель Верменич Ю. Москва : ООО «Синкопа-2000», 2000. 92 с.

59. The best of Hollywood. Лучшие песни из лучших американских фильмов. Книга третья. Имена и мотивы нового времени (60 годы). Этот прекрасный мир кино (70-е) / автор-составитель Верменич Ю. Москва : ООО «Синкопа-2000», 1996. 87 с.

Інформаційні ресурси

<http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php>

<http://notes.tarakanov.net/>

Аудіододаток до хрестоматії
«Слуховий аналіз на уроках музичної грамоти та практичного
музикування, сольфеджіо в мистецьких школах»
Перелік музичних творів на CD

001. Адамцевич Є. «Запорізький марш».
002. Альбіноні Т. Адажіо.
003. Бах Й. С. Двоголосна інвенція № 4 ре мінор.
004. Бах Й. С. Двоголосна інвенція № 14 сі-бемоль мажор.
005. Бах Й. С. Двоголосна інвенція № 11 соль мінор.
006. Бах Й. С. Двоголосна інвенція № 8 фа мажор.
007. Бах Й. С. Двоголосна інвенція № 9 фа мінор.
008. Бах Й. С. «Маленька прелюдія» до мінор.
009. Бах Й. С. Менует ре мінор з «Нотного зошиту Анни Магдалени Бах».
010. Бах Й. С. Триголосна інвенція (симфонія) № 15 сі мінор.
011. Бетховен Л. «До Елізи».
012. Бетховен Л. Екосез мі-бемоль мажор.
013. Бетховен Л. Соната для фортепіано № 14 до-дієз мінор «Місячна», III частина, фрагмент.
014. Бетховен Л. Сонатина для фортепіано соль мажор, I частина.
015. Бізе Ж. Хабанера з опери «Кармен».
016. Білаш О. «Впали роси на покоси».
017. Боккеріні Л. Менует.
018. Бородін О. Хор невірниць з опери «Князь Ігор».
019. Бортнянський Д. Соната для клавесину фа мажор, I частина.
020. Бортнянський Д. «Херувимська» № 7.
021. Брамс Й. «Угорський танець» № 5.
022. Венявський Г. Куявяк ля мінор, мазурка № 2.
023. Верді Дж. Вступ і лейтмотив Амнеріс з опери «Аїда».
024. Верді Дж. Балада Герцога з опери «Ріголетто».
025. Верді Дж. Марш з опери «Аїда».

026. Верменич В. «Чорнобривці».
027. «Вечір на дворі», українська народна пісня.
028. «Вишні-черешні розвиваються», українська народна пісня в обробці М. Леонтовича.
029. Вівальді А. Концерт «Весна», II частина. Цикл концертів «Пори року».
030. Вівальді А. Концерт «Осінь», I частина. Цикл концертів «Пори року».
031. «Гагілка» (Янчику-подолянчику), українська народна пісня в обробці С. Людкевича.
032. Гайдн Й. Симфонія № 94 «Сюрприз», II частина, фрагмент.
033. Гайдн Й. «Угорське рондо» з фортепіанного тріо соль мажор.
034. «Гандзя», українська народна пісня.
035. Гендель Г. Ф. Пасакалія соль мінор.
036. Гендель Г. Ф. Сарабанда ре мінор.
037. Глінка М. «Гуде вітер вельми в полі».
038. Глінка М. Ноктюрн «Розлука».
039. Глінка М. «Попутна пісня».
040. Горчинський А. «Троянди на пероні».
041. Грибоедов О. Вальс.
042. «Грицю, Грицю, до роботи», українська народна пісня.
043. Гріг Е. «Метелик».
044. Гріг Е. «Ранок» з музики до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт».
045. Гріг Е. «Рідна пісня».
046. Гріг Е. «Смерть Озе» з музики до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт».
047. Гріг Е. «Танець Анітри» з музики до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт».
048. Гріг Е. «Танець ельфів».
049. Гріг Е. «Хода гномів».
050. Гулак-Артемівський С. Марш з опери «Запорожець за Дунаєм».
051. Гуно Ш. Куплети Зібеля з опери «Фауст».
052. Гуно Ш. Куплети Мефістофеля з опери «Фауст».

053. Гуно Ш. «Ніч».
054. Дакен Л. К. «Зозуля».
055. Даргомижський О. «Табакерковий вальс».
056. Дворжак А. «Слов'янський танець» мі мінор, ор. 72 № 2.
057. «Дударик», українська народна пісня в обробці М. Леонтовича.
058. «За городом качки пливуть», українська народна пісня в обробці М. Леонтовича.
059. «Засвітали козаченьки», українська народна пісня.
060. Калачевський М. Ноктюрн фа мінор.
061. Калачевський М. Романс.
062. Каччіні Дж. «Аве Марія».
063. Кос-Анатольський А. «Ой ти, дівчино, з горіха зерня».
064. Косенко В. «Балетна сценка».
065. Косенко В. Гавот сі мінор з «11 етюдів у старовинному стилі».
066. Куперен Ф. «Будильник».
067. Лисенко М. Друга рапсодія на українські народні теми «Дума-Шумка», ор. 18.
068. Лисенко М. Пісня Возного з опери «Наталка Полтавка».
069. Лисенко М. Пісня Кобзаря з опери «Тарас Бульба».
070. Ліст Ф. Ноктюрн № 3 «Мрії кохання».
071. Ліст Ф. «Угорська рапсодія» № 2, фрагмент.
072. Людкевич С. «Ой співаночки мої».
073. Майборода П. «Київський вальс».
074. Майборода П. «Пісня про рушник».
075. Марчелло А.–Бах Й. С. Адажіо.
076. Моцарт В. А. «Dies irae» («День гніву») з Реквієму.
077. Моцарт В. А. «Lacrimosa» («Слізний день») з Реквієму.
078. Моцарт В. А. Арія Цариці ночі з опери «Чарівна флейта».
079. Моцарт В. А. Соната для фортепіано № 11 ля мажор, III частина.

080. Моцарт В. А. Увертюра до опери «Дон Жуан».
081. Мусоргський М. Гопак з опери «Сорочинський ярмарок».
082. Мусоргський М. «Сльоза».
083. Мусоргський М. «Старий замок» з фортепіанного циклу «Картинки з виставки».
084. Мусоргський М. «Хатинка на курячих ніжках» з фортепіанного циклу «Картинки з виставки».
085. Огінський М. К. Полонез «Прощання з Батьківщиною».
086. «Ой з-за гори кам'яної», українська народна пісня в обробці М. Леонтовича.
087. «Ой лопнув обруч», українська народна пісня.
088. «Ой на горі та женці жнуть», українська народна пісня.
089. «Ой чий то кінь стоїть», українська народна пісня.
090. «Ой не ходи, Грицю», українська народна пісня.
091. Оффенбах Ж. Канкан з оперети «Орфей у пеклі».
092. Паганіні Н. Капріс № 9.
093. Петриненко Т. «Україна».
094. Поклад І. «Чарівна скрипка».
095. Прокоф'єв С. Па-де-шаль з балету «Попелюшка».
096. Прокоф'єв С. «Танець лицарів» з балету «Ромео і Джульєтта».
097. Прокоф'єв С. «Вулиця прокидається» з балету «Ромео і Джульєтта».
098. Рамо Ж. Ф. «Курка».
099. Рамо Ж. Ф. «Тамбурин».
100. Рахманінов С. «Італійська полька».
101. Ревуцький Л. «Дзвони» з вокального циклу «Сонечко».
102. Ревуцький Л. «У неділю не гуляла» з кантати-поєми «Хустина».
103. Римський-Корсаков М. Симфонічна сюїта «Шехеразада», III частина, фрагмент.
104. Роджерс Р. «Блакитний місяць».

105. Россіні Дж. «Альпійська пастушка».
106. Россіні Дж. Побічна партія увертюри до опери «Севільський цирульник».
107. Сабадаш С. «Марічка».
108. Сен-Санс К. «Кенгуру» з сюїти «Карнавал тварин».
109. Сен-Санс К. «Королівський марш лева» з сюїти «Карнавал тварин».
110. Сен-Санс К. «Кури та півні» з сюїти «Карнавал тварин».
111. Сен-Санс К. «Лебідь» з сюїти «Карнавал тварин».
112. Сен-Санс К. «Піаністи» з сюїти «Карнавал тварин».
113. Січинський Д. «Не співайте мені сеї пісні».
114. Січинський Д. «Пісне моя».
115. Степовий Я. «Степ» з вокального циклу «Барвінки».
116. Стеценко К. «Вечір».
117. Стеценко К. «Дивлюсь я на ясні зорі».
118. Стеценко К. «Стояла я і слухала весну».
119. Хачатурян А. Вальс з музики до драми М. Лермонтова «Маскарад».
120. Хачатурян А. «Наслідування народному» з «Дитячого альбому».
121. Хачатурян А. «Скакалка» з «Дитячого альбому».
122. Чайковський П. «Вересень. Полювання» з фортепіанного циклу «Пори року».
123. Чайковський П. «Жовтень. Осіння пісня» з фортепіанного циклу «Пори року».
124. Чайковський П. «Листопад. На трійці» з фортепіанного циклу «Пори року».
125. Чайковський П. «Марш дерев'яних солдатиків» з «Дитячого альбому».
126. Чайковський П. Марш з балету «Лускунчик».
127. Чайковський П. «Неаполітанська пісенька» з «Дитячого альбому».
128. Чайковський П. «Німецька пісенька» з «Дитячого альбому».
129. Чайковський П. Полька з «Дитячого альбому».

130. Чайковський П. Симфонія № 4, II частина, фрагмент.
131. Чайковський П. «Старовинна французька пісенька» з «Дитячого альбому».
132. Чайковський П. Сцена письма з опери «Євгеній Онєгін», фрагмент.
133. Чайковський П. «Танець маленьких лебедів» з балету «Лебедине озеро».
134. Чайковський П. «Травень. Білі ночі» з фортепіанного циклу «Пори року».
135. Шопен Ф. Мазурка до-дієз мінор.
136. Шопен Ф. Мазурка сі-бемоль мажор.
137. Шопен Ф. Полонез ля мажор.
138. Шопен Ф. Прелюдія ля мажор.
139. Шопен Ф. Прелюдія мі мінор.
140. Ф. Шопен. Соната для фортепіано № 2 сі-бемоль мінор, III частина, фрагмент.
141. Шостакович Д. Гавот з «Танців ляльок».
142. Шостакович Д. «Шарманка» з «Танців ляльок».
143. Штраус Й (батько). Марш Радецького.
144. Штраус Й. (син). Анна полька.
145. Штраус Й. (син). Вальс з оперети «Циганський барон».
146. Штраус Й. (син). «Казки Віденського лісу».
147. Шуберт Ф. «Аве Марія».
148. Шуберт Ф. Експромт ля-бемоль мажор.
149. Шуберт Ф. «Притулок».
150. Шуберт Ф. Серенада.
151. Шуман Р. «Метелики» з фортепіанного циклу «Карнавал».
152. Шуман Р. «Народна пісенька» з «Альбому для юнацтва».
153. Шуман Р. «Сміливий вершник» з «Альбому для юнацтва».
154. «Щедрик», українська народна пісня в обробці М. Леонтовича.
155. «Щиголь тугу має». Український кант.